

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

20 ביולי 2005

196

י"ג בתמוז התשס"ה

עמוד

הצעת חוק זכות יוצרים, התשס"ה-2005. 1116

הצעת חוק זכות יוצרים, התשס"ה-2005

פרק א': פרשנות

- הגדרות
1. בחוק זה –
- "זכות יוצרים" – כמשמעותה בסעיף 11;
- "זכות מוסרית" – כמשמעותה בסעיף 47;
- "טביעה", לענין צלילים – שימור של צלילים באמצעי המאפשר לשמעם או להעתיקם;
- "יצירה אדריכלית" – בנין או מבנה אחר, וכן מודל לבנין או למבנה כאמור;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 1 להגדרה "זכות יוצרים"

פירוש הביטוי זכות יוצרים לענין החוק המוצע הוא הזכות הבלעדית לעשות פעולה או פעולות שונות ביצירה, בהתאם להוראות סעיף 11 המוצע. זכות זו היא במהותה זכות כלכלית לניצול היצירה. (ר' גם דברי הסבר לסעיף 11 המוצע).

הפירוש האמור דומה לפירוש שניתן למונח זכות יוצרים בסעיף 1(2) לחוק 1911.

להגדרה "זכות מוסרית" –

בצד זכות היוצרים, שהיא כאמור זכות כלכלית, קובע החוק המוצע גם את הזכות המוסרית שיש ליוצר ביחס ליצירתו. הזכות האמורה היא זכות אישית של היוצר הנובעת מהקשר האישי המיוחד שבין היוצר ליצירתו וההוראות המתייחסות אליה קבועות בפרק ז' המוצע (ר' גם דברי הסבר לפרק האמור).

להגדרה "טביעה" –

השימוש במונח "טביעה" בחוק המוצע נעשה בהקשר של תקליט, וכוונתו בהקשר זה היא הקלטה של צלילים בכל אמצעי טכנולוגי.

להגדרה "יצירה אדריכלית" –

יצירה אדריכלית, שהיא אחד הסוגים של יצירה אמנותית, מוגדרת באופן רחב וכוללת כל בנין או מבנה אחר וכן מודל לבנין או למבנה כאמור.

ההגדרה המוצעת רחבה יותר מההגדרה הקיימת כיום בסעיף 35 לחוק 1911 ולפיה: "מעשה-אמן אדריכלי" פירושו כל בנין או מבנה שיש לו אופי או שרטוט אמנותי, ביחס לאותו אופי או שרטוט, או כל מודל לבנין או למבנה כאלה, בתנאי שההגנה הניתנת על פי חוק זה תצומצם לאופי או לשרטוט האמנותיים, ולא תחול על פרוצסים או שיטות של בנייה".

כללי

דיני זכות יוצרים נועדו לקבוע הסדר שמטרתו הגנה על יצירות, תוך איזון בין אינטרסים שונים, לטובת הציבור. האיזון נדרש בעיקר בין הצורך ביצירת תמריץ הולם ליצירה, בדרך של הענקת זכויות כלכליות ביצירות, לבין הצורך לאפשר לציבור להשתמש ביצירות לשם קידום התרבות והידע, כל זאת תוך שמירה על חופש הביטוי וחופש היצירה, והבטחת תחרות חופשית והוגנת.

החקיקה המסדירה כיום, בישראל, את נושא זכות היוצרים היא חוק זכות יוצרים, 1911, שהוא חוק אנגלי אשר הוחל בישראל מכוח דבר המלך על חוק זכות יוצרים (הטלתו על ארץ ישראל), 1924, וכן פקודת זכות יוצרים המנדטורית, כפי שתוקנו במהלך השנים.

מוצע להחליף את החקיקה הקיימת בחוק חדש ועדכני במטרה להשיג את האיזון הראוי בין האינטרסים השונים המתוארים לעיל. הוראות החוק נוסחו, בין השאר, במסגרת המחייבת של האמנות הבין-לאומיות הקובעות כללים לענין הגנת זכות יוצרים, והמחייבות את ישראל. האמנות העיקריות לענין זה הן האמנה להגנת יצירות ספרותיות ואמנותיות, שנחתמה בברן בשנת 1886, כפי שתוקנה בפריז בשנת 1971 (להלן – אמנת ברן), הסכם TRIPS המהווה נספח להסכם המקים את ארגון הסחר העולמי, שנחתם במרקש בשנת 1994 (להלן – הסכם טריפס), והאמנה להגנת מבצעים, מפיקי תקליטים וארגוני שידור, שנחתמה ברומא בשנת 1961 (להלן – אמנת רומא).

חוק זכות יוצרים (הטלתו על ארץ ישראל), 1924, והסעיפים בפקודת זכות יוצרים (להלן – הפקודה), שמוצע לבטלם, כנוסחם ערב תחילתו של החוק המוצע, וכן חוק זכות יוצרים, 1911 (להלן – חוק 1911) בנוסחו בעברית כפי שפורסם בחוקי ארץ ישראל (כרך ג', עמ' 2633) בתוספת השינויים שנקבעו במהלך השנים לענין החלתו בישראל, מובאים כנספח לדברי ההסבר. לענין זה, יצוין כי הנוסח המחייב של חוק 1911 הוא הנוסח באנגלית כפי שפורסם בחוקי ארץ ישראל (כרך ג', עמ' 2475), בתוספת השינויים האמורים.

"יצירה אמנותית" – לרבות רישום, ציור, יצירת פיסול, תחריט, ליטוגרפיה, מפה, תרשים, יצירה אדריכלית, יצירת צילום, ויצירת אמנות שימושית;

"יצירה דרמטית" – לרבות מחזה, יצירה קולנועית, יצירה דרמטית-מוסיקלית, יצירת מחול ופנטומימה;

"יצירה משותפת" – יצירה שנוצרה בידי מספר יוצרים במשותף ולא ניתן להבחין בחלקו של כל אחד מהם ביצירה;

"יצירה ספרותית" – לרבות יצירה המבוטאת בכתב, הרצאה, טבלה, לקט, וכן תוכנת מחשב;

"יצירת פיסול" – לרבות תבנית או מודל של פסל;

"יצירת צילום" – לרבות יצירה המופקת בתהליך הדומה לצילום, ולמעט צילום שהוא חלק מיצירה קולנועית;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסוגים נוספים של יצירות, כמו לקטים, הרצאות, ותוכנות מחשב, גם אם אינן מבוטאות בכתב.

הגדרה זו וההגדרה למונח "תוכנת מחשב" משלכות בין שתי הוראות בחקיקה הקיימת: ההגדרה ליצירה ספרותית שבסעיף 35 לחוק 1911 וסעיף 2א לפקודה שענינו הגנה על תוכנת מחשב. ואולם להבדיל מההגדרה המוצעת הוצאו מפות ותרשימים מגדר יצירה ספרותית והם נחשבים לענין החוק המוצע כיצירה אמנותית (ר' דברי הסבר להגדרה "יצירה אמנותית"). כמו כן השתנתה ההתייחסות לתוכנת מחשב, לנוכח ההתפתחויות הטכנולוגיות, כפי שקיבלו ביטוי במישור הבינלאומי באמנת WIPO על זכויות יוצרים משנת 1996 – WCT Copyright Treaty (להלן – WCT) שישראל טרם הצטרפה אליה. במקום התייחסות לשפת המקור ולקוד היעד הקיימת בסעיף 2א לפקודה, ניתנת ההגנה לתוכנת מחשב בלא תלות באופן שבו היא מבוטאת.

באשר להרצאות, אלה הוכרו על ידי בית המשפט כיצירה ספרותית, ומוצע לתת לכך ביטוי מפורש בחוק המוצע.

להגדרה "יצירת פיסול" –

ההגדרה המוצעת מבוססת על ההגדרה הקיימת בסעיף 35 לחוק 1911, ולפיה: "יצירת פיסול" כוללת יציקות ומודלים".

להגדרה "יצירת צילום" –

ההגדרה המוצעת מבוססת על ההגדרה הקיימת בסעיף 35 לחוק 1911, ובאה להבהיר כי יצירת צילום מוגנת ככזו בלא תלות באמצעי הטכנולוגי ששימש לצילום. הסיפה להגדרה המוצעת נועד להבחין בין יצירת צילום העומדת בפני עצמה, לבין צילום המהווה חלק מיצירה קולנועית, המוגנת לפי הוראות החוק המוצע כיצירה דרמטית.

היסוד האמנותי המיוחד הנדרש מיצירת אדריכלות לפי סעיף 35 האמור עורר קשיים ופורש על ידי בית המשפט בצמצום כבר בפסק הדין בע"א 448/60 לב' ג' המשביר המרכזי, פ"ד טז, 2688. מוצע לבטל את הדרישה המיוחדת של אופי "אמנותי" ובמקומה תישאר הדרישה הכללית של "מקוריות", הקבועה בסעיף 3(א)(1) המוצע, החלה ביחס לכל סוגי היצירות הספרותיות והאמנותיות והמתפרשת בהתאם לטיב הענין. יצוין כי הסייג הקבוע בסופה של סעיף 35 האמור, לענין שיטות בניה, מעוגן בסעיף 5(1) ו-2 המוצע.

להגדרה "יצירה אמנותית" –

ההגדרה המוצעת מבוססת על ההגדרה הקיימת בסעיף 35 לחוק 1911. ואולם בהגדרה המוצעת נכללים גם מפות ותרשימים, המוגדרים כיום על פי סעיף 35 האמור כחלק מיצירה הספרותית, זאת בדומה לנעשה בארצות אחרות.

להגדרה "יצירה דרמטית" –

ההגדרה המוצעת מבוססת על ההגדרה הקיימת בסעיף 35 לחוק 1911. יצוין כי דרישת הקיבוע הנכללת כיום בהגדרה שבסעיף 35 האמור, מעוגנת בחוק המוצע בסעיף 4. ההגדרה כוללת, בין השאר, גם יצירה קולנועית, וזאת במקום יצירת ראינוע שבסעיף 35 לחוק 1911.

להגדרה "יצירה משותפת" –

ההגדרה המוצעת מתייחסת ליצירה שנוצרה במשותף, בלא יכולת להצביע על חלקים נפרדים שיצר כל אחד מהיוצרים, וזאת להבדיל מחיבור מאוחר של חלקים שנוצרו בנפרד קודם לכן, וניתנים להבחנה. הגדרה זו מבוססת על הוראת סעיף 3(1) לחוק 1911, ונעשה בה שימוש בחוק המוצע לענין תקופת זכות היוצרים.

להגדרות "יצירה ספרותית" ו"תוכנת מחשב" –

ההגדרה המוצעת ל"יצירה ספרותית" מצביעה על הכלל – יצירות המבוטאות בכתב – ועל הרחבתו גם

"לקט" – לקט של יצירות רבות אנציקלופדיה או אנתולוגיה, וכן לקט של נתונים רבות מאגר מידע;

"מפיק", לענין יצירה קולנועית או תקליט – מי שאחראי על ביצוע הפעולות הדרושות לשם יצירת היצירה הקולנועית או התקליט, לפי הענין;

"עותק מפר" – עותק של יצירה שיש בה זכות יוצרים, למעט בנין או מבנה אחר, שהוא אחד מאלה:

(1) עותק שנעשה בישראל בלא רשות בעל זכות היוצרים באופן שמהווה הפרה של זכות היוצרים להעתקה כאמור בסעיף 11(1);

(2) עותק שיובא לישראל אשר אילו היה נעשה בישראל, היתה עשייתו מהווה הפרה של זכות היוצרים להעתקה כאמור בסעיף 11(1); ואולם עותק שנעשה מחוץ לישראל ברשות בעל זכות היוצרים במדינה שבה נעשה, לא ייחשב כעותק מפר;

ד ב ר י ה ס ב ר

עשייתו מהווה הפרה של זכות ההעתקה האמורה. החוק הישראלי אינו חל על עשיית עותק מחוץ לישראל, ולכן עותקים של יצירות המיובאים מחוץ לישראל נבחנים בראי החקיקה בישראל כאילו נעשו בישראל.

ההגדרה האמורה הולכת בעקבות ההגדרה הקיימת בסעיף 35 לחוק 1911 למונח "העתקה מפירה", יחד עם ההוראה בענין עותק שיובא לישראל, שבסעיף 2(2) סיפה לאותו חוק, והיא מבוססת על ההגדרה "עותק מפר" הקיימת כיום בסעיף 10 לפקודה לצורך ההוראות הפליליות הקבועות באותו סעיף. ואולם יצוין כי הביטוי "חיקוי מתעה", שנכלל בהגדרה שבסעיף 35 לחוק 1911, הושמט מההגדרה המוצעת שכן הוא ביטוי מעורפל שלא תרם להבנת משמעות ההגדרה.

במונח "עותק מפר" נעשה שימוש בחוק המוצע לצורך ההוראות שענינן הפרה עקיפה של זכות יוצרים (סעיף 50 המוצע), השמדה והעברת בעלות בתום הליך על הפרת זכות יוצרים (סעיף 62 המוצע), ואחריות פלילית על הפרת זכות יוצרים (סעיף 63 המוצע).

נוכח ההשלכות הנובעות מכך שעותק של יצירה הוא בגדר "עותק מפר", מוצע שלא לכלול בהגדרה המוצעת בנינים ומבנים, כך, לדוגמה, גם אם מבנה הפר את זכות היוצרים, המפר יהיה חייב בפיצויים ואולם הדבר לא ימנע השכרה של היצירה לפי סעיף 50 המוצע, ולא ניתן יהיה להורות על השמדה של המבנה או על העברת הבעלות בו ליוצר לפי סעיף 62 המוצע. הסייג האמור מתיישב עם הגבלת התרופות האזרחיות על הפרת זכות יוצרים במבנה לפי סעיף 61 המוצע, וכן עם ההוראה הקיימת בסעיף 9 לחוק 1911, שענינה הגבלה על תרופות לגבי אדריכלות.

בפסקה (2) להגדרה המוצעת, בסיפה, מוצע לקבוע במפורש, בדומה לקבוע בהגדרה שבסעיף 10 לפקודה לענין ההוראות הפליליות, כי עותקים חוקיים המיובאים ממדינה אחרת, היינו עותקים שנעשו בהרשאת בעל זכות היוצרים אותה מדינה, אינם בגדר עותק מפר בישראל.

להגדרה "לקט" –

לקט הוא סוג של יצירה ספרותית. בדין הקיים, לפי סעיף 35 לחוק 1911, יצירה ספרותית כוללת טבלאות וליקוטים, בלי שהביטוי "ליקוט" מוגדר בפני עצמו. לפי סעיף 35 האמור בהגדרה "יצירה קיבוצית" ככוללת אוספים של יצירות או של חלקי יצירות, אך לא אוסף של עובדות. למרות אי הבהירות בהוראות הדין הקיים הכירה פסיקת בתי המשפט בזכות יוצרים בליקוטים עובדתיים (ר' למשל ע"א 3616/92 דקל נ' חשב, פ"ד נא(5) 337).

לאור התפתחויות במישור הבינ-לאומי, ובעיקר סעיף 10(2) להסכם טריפס, מוצע לקבוע במפורש כי ההגנה על לקט מאפשרת הגנה על אוסף של יצירות כמו גם על אוסף של נתונים שאינם מהווים בפני עצמם יצירות. הגנה זו כפופה לדרישת המקוריות כאמור בסעיף 4, אשר לענין ליקוטים, מתייחסת למקוריות בבחירת התכנים ובסידורם.

להגדרה "מפיק" –

המפיק הוא הגורם הכלכלי העומד מאחורי עשיית היצירה, ויכול שהיה יחיד או תאגיד. הגדרת המפיק של יצירה קולנועית ושל תקליט נחוצה לענין הזיקה לישראל המקנה הגנה ליצירות קולנועיות ולתקליטים לפי סעיף 8 המוצע, ולענין תקליט, נחוצה ההגדרה גם בקשר לקביעת הבעלות הראשונה לפי סעיף 33 המוצע.

ההגדרה המוצעת לענין תקליט שונה במקצת מההוראה הקיימת בסעיף 19(1) לחוק 1911, שכן היא מתמקדת ביוזמה הכלכלית להפקת התקליט ולא בבעלות הפורמלית בעותק הפיזי של ההקלטה המקורית בעת עשייתה, וזאת בדומה למקובל במדינות אחרות.

להגדרה "עותק מפר" –

עותק מפר של יצירה הוא על פי ההגדרה המוצעת עותק שנעשה תוך הפרת הזכות הבלעדית להעתקה, הנתונה לבעל זכות היוצרים לפי סעיף 11(1) המוצע, וכן עותק שיובא לישראל ואשר אילו נעשה בישראל היתה

"פרסום", של יצירה – העמדה של מספר סביר של עותקים של היצירה, בשים לב לאופייה, לרשות הציבור, ברשות בעל זכות היוצרים, למעט ביצוע פומבי של היצירה או שידורה, ולמעט הצגה לציבור של יצירה אמנותית;

"תוכנת מחשב" – תוכנת מחשב בכל צורה שבה היא מבוטאת;

"תקליט" – טביעה של צלילים, למעט טביעה של צלילים ביצירה קולנועית;

"תקליט מסחרי" – תקליט שפורסם לצורכי מסחר;

"השר" – שר המשפטים.

2. בחוק זה יחולו ההוראות כמפורט להלן לענין המקום שבו פורסמה יצירה לראשונה: מקום הפרסום לראשונה

(1) יצירה שפורסמה במספר מדינות בתוך 30 ימים מיום שפורסמה לראשונה – יראו אותה כאילו פורסמה לראשונה בכלן בריזמנית;

(2) יצירה שפורסמה לראשונה בישראל ובמדינות אחרות בריזמנית – יראו אותה כאילו פורסמה לראשונה בישראל.

ד ב ר י ה ס ב ר

מתן הרשות הן גמישות ונלמדות מן הנסיבות, בהתאם לדין הכללי (ר' למשל סעיפים 6 ו-23 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973).

להגדרה "תקליט" –

ההגדרה המוצעת מבוססת על ההגדרות המופיעות באמנות הבינלאומיות המחייבות הגנה על תקליטים, ובעיקר אמנת רומא והאמנה להגנת יצרני רשמות קול (phonograms) נגד שכפול בלתי מורשה של רשמות הקול אשר להם, שנחתמה בז'נבה בשנת 1971 ושישראל הצטרפה אליה בשנת 1978 (כתבי אמנה 848, כרך 25, עמ' 371).

ההגדרה המוצעת שונה במובן מסוים, גם אם מוגבל במשמעותו, מההוראה הקיימת לענין זה בסעיף 19(1) לחוק 1911 ולפיה זכות יוצרים היא "בתקליטים, בלוחות מנוקבים ובשאר מכשירים שאפשר להעתיק בהם קולות באופן מיכני...". על פי החוק המוצע, נתונה זכות היוצרים, לאור ההגדרה המוצעת למונח "תקליט", לטביעה עצמה, שהיא כאמור שימור הצלילים באמצעי המאפשר לשמעם או להעתיקם, ולא לחפץ שבו טבועים הצלילים.

להגדרה "תקליט מסחרי" –

ההגדרה המוצעת מתייחסת לזכויות השידור והביצוע הפומבי הקבועות בסעיף 11 המוצע בפסקאות (3) ו-(4) (ר' דברי הסבר לסעיף האמור).

סעיף 2 הסעיף המוצע קובע הוראות לענין מקום הפרסום הראשון של יצירה. ההוראות האמורות חשבות בעיקר לצורך סעיף 8 לחוק המוצע הדורש זיקה לישראל לצורך קיומה של זכות יוצרים, והן מבוססות על הסדרים הנוהגים באמנות בינלאומיות בתחום זכויות יוצרים, כפי שכבר קיבלו ביטוי בסעיף 7

הוראה זו תאפשר, בדרך כלל, "יבוא מקביל" של עותקים חוקיים של יצירות לישראל, שלא באמצעות בעל זכות היוצרים או נציגיו בישראל. בהקשר זה, הביטוי "בעל זכות היוצרים", מכוון לכך שהסיפה האמורה תחול רק בתנאי שבמדינה האחרת אמנם קיימת ועומדת בתקפה זכות יוצרים ביצירה. מובן כי זכות זו עשויה להיקרא בשמות שונים במדינות שונות, ולכן המבחן הוא מהותי – כל זכות משפטית, יהא שמה אשר יהא, אשר מעניקה לבעליה שליטה בעשיית עותקים של היצירה.

להגדרה "פרסום" –

מוצע לקבוע כי להבדיל מהמשמעות המילולית הרחבה המקובלת של הביטוי "פרסום", בדיני זכות יוצרים הכוונה היא אך ורק לפעולה של העמדת עותקים לרשות הציבור. הביטוי משמש בעיקר בהקשר של זיקה לישראל או הגנה בין לאומית על יצירות (סעיפים 8, 9 ו-45 המוצעים) ולענין הזכות הכלכלית לפרסם יצירה שטרם פורסמה (סעיף 11(2) המוצע). משמעות הביטוי מבוססת על אמנות בין לאומיות בתחום זכות היוצרים, הקובעות הגנה ליצירות ש"פורסמו" במדינות החברות באותן אמנות.

הגדרה דומה מופיעה כיום בסעיף 1(3) לחוק 1911, כשהיא נקראת יחד עם הוראות סעיף 2(35) לחוק האמור. יצוין כי ההתייחסות הקיימת בסעיף 2(35) האמור לענין הסכמת המחבר, מנהל העיזבון או היורשים, אינה נחוצה, שכן על פי סעיף 11(2) המוצע על הפרסום הראשון להיעשות בהסכמת בעל זכות היוצרים. באשר לדרך מתן הרשות לפרסום, לגביה קובע סעיף 2(35) כי יכול שתינתן "במפורש או מתוך שתיקה" הרי החוק המוצע, ככלל, אינו קובע הוראות בענין רשות בעל זכות היוצרים לפעולות ביצירתו (להבדיל מהעברת זכויות, מתן רישיון בלעדי, וכן ויתור על זכות מוסרית, הטעונים כתב) ודרכי

פרק ב': תנאים לקיומה של זכות יוצרים

ייחוד הוראות
החוק

3. לא תהא זכות יוצרים ביצירה אלא לפי הוראות חוק זה.

היצירות שבהן
זכות יוצרים

4. (א) זכות יוצרים תהא ביצירות אלה:

(1) יצירה ספרותית, יצירה אמנותית, יצירה דרמטית או יצירה מוסיקלית, שהיא יצירה מקורית, המקובעת בצורה מוחשית;

(2) תקליט;

ובלבד שהתקיימו לגבי היצירות האמורות התנאים הקבועים בסעיף 8 או שיש בהן זכות יוצרים מכוח צו לפי סעיף 9.

(ב) לענין סעיף קטן (א), מקוריות של לקט היא המקוריות בבחירה ובסידור של היצירות או של הנתונים שבו.

ד ב ר י

בסעיף קטן (א)(1) המוצע נקבע, בדומה לקבוע בסעיף (1) רישה של חוק 1911, כי זכות יוצרים תהא ביצירות מקוריות מארבעה סוגים: ספרותית, אמנותית, דרמטית או מוסיקלית, אשר קובעו בצורה מוחשית. סוגי יצירות אלה מוגדרים אמנם בסעיף 1 המוצע באופן גמיש ופתוח, אך מקום שאין המדובר ביצירה מסוג כאמור, לא תהא בה זכות יוצרים.

דרישת המקוריות עומדת במרכזה של הגנת זכות יוצרים, שכן אותה מקוריות היא שמצדיקה את הענקת הזכויות ביצירה. הביטוי אינו מוגדר בחוק, ומשמעותו המורכבת נדונה בפסקי דין רבים, שההלכות שנקבעו בהן ימשיכו להנחות גם לאחר חקיקתו של החוק המוצע. (ר' למשל ע"א 513/89 אינטרלגו נ' אקסין-ליינס, פ"ד מח(4) 133, ע"א 2790/93 איזונמן נ' קימרון, פ"ד נד(3) 817, וכן ע"א 3422/03 Krone AG נ' ענבר פלסטיק משוריין (טרם פורסם)). יצוין כי דרישת המקוריות מהווה גם היום חלק מהדין בישראל, שכן היא מופיעה בסעיף (1) לחוק 1911 בנוסחו באנגלית, כפי שפורסם בחוקי ארץ ישראל, והוא כאמור הנוסח המחייב, אך עקב טעות לא הופיעה בנוסחו בעברית.

לענין זה מוצע להבהיר בסעיף קטן (ב) המוצע, כי ביחס ללקטים נדרשת המקוריות בבחירת התכנים ובסידורם, וזאת בהתאם להוראות סעיף 10(2) להסכם טריפס.

עוד מוצע לעגן במפורש את דרישת הקיבוע המוחשי של יצירה, כתנאי להגנה עליה, זאת כמקובל בשיטת המשפט האנגלו-סכסית. יצוין כי הקיבוע אינו חייב להיות על ידי היוצר דווקא, ולעתים היוצר עשוי לבטא את יצירתו בעל פה, ולהסתמך באדם אחר שיקבע אותה בכתב או בדרך אחרת.

בסעיף קטן (א)(2) מוצע לקבוע כי תקליטים יהיו מוגנים כסוג נפרד של יצירות, זאת בשונה מהמצב היום ולפיו תקליטים מוגנים בזכות יוצרים כאילו היו יצירות מוסיקליות (ר' סעיף 19(1) לחוק 1911). הסיווג בנפרד

לפקודה, בשינויי נוסח מתייחבים. ואולם בסעיף המוצע הושמטה הסיפה הקבועה כיום בסעיף 7(2) לפקודה ולפיה לא יראו יצירה, לענין הסעיף האמור, כאילו פורסמה בישראל אם היה הפרסום בישראל למראית עין בלבד, זאת מכיוון שהדין הכללי שולל ממילא תוקפן של פעולות משפטיות שנעשו למראית עין בלבד (ראה למשל סעיף 13 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, יחד עם סעיף 61(ב) לחוק האמור).

סעיף 3 הסעיף המוצע בא לשמור על העיקרון הגלום בסעיף 31 לחוק 1911, ולפיו לא יהא אדם זכאי לזכות יוצרים אלא לפי הוראות החוק האמור. יצירות שאינן עומדות בתנאים הנדרשים על פי החוק המוצע כדי שתהא בהן זכות יוצרים, או שפקעה תקופת זכות היוצרים בהן, לא יכולה להיות בהן זכות יוצרים מכוח מקור חוקי אחר, ולפיכך, מבחינת דיני זכות יוצרים, הן מצויות בנחלת הכלל. כך הדין גם ביחס להיקף הזכות, ולשימושים המותרים ביצירות.

הסיפה המופיעה כיום בסעיף 31 לחוק 1911, ולפיה אין בהוראות הסעיף כדי לגרוע מחובות אמון, הושמטה, שכן ממילא העיקרון של ייחוד הוראות החוק מתייחס רק לזכויות שהן מטיבן "זכות יוצרים", ולא לזכויות הנובעות מחובות במישורים אחרים, כמו חובות אמון.

סעיף 4 הסעיף המוצע כולל את ההוראה הקונסטטיטיבית הקובעת את קיומה של זכות יוצרים ביצירות מוגדרות. הסעיף האמור מבסס כמה עקרונות יסוד בדיני זכות יוצרים ולפיהם הגנת זכות יוצרים ניתנת לרשימה סגורה של סוגי יצירות; תנאי להגנה על יצירה, למעט תקליט, הוא "מקוריות" היצירה; ויצירה מוגנת רק אם "קובעה" בצורה מוחשית.

לענין סוגי היצירות שבהן קיימת זכות יוצרים מבחין הסעיף המוצע, בסעיף קטן (א) שבו, בין תקליט לבין יצירות אחרות.

5. זכות יוצרים ביצירה כאמור בסעיף 4 לא תחול על כל אחד מאלה, ואולם על דרך היקף זכות היוצרים תחול זכות היוצרים:

(1) רעיון;

(2) תהליך ושיטת ביצוע;

(3) מושג מתמטי;

(4) עובדה או נתון;

(5) חדשות היום.

6. על אף הוראות סעיף 4, לא תהא זכות יוצרים בחוקים, בתקנות, בדברי הכנסת ובהחלטות שיפוטיות של בית משפט או של כל רשות שלטונית המפעילה סמכות שפיטה על פי דין. פרסומים רשמיים

7. על אף הוראות סעיף 4, לא תהא זכות יוצרים במדגם כהגדרתו בפקודת הפטנטים והמדגמים¹, אלא אם כן המדגם אינו משמש ואינו מכוון לשמש לייצור תעשייתי; השר רשאי לקבוע תנאים שבהתקיימם ייחשב מדגם כמשמש לייצור תעשייתי. מדגמים

8. (א) זכות יוצרים תהא ביצירה כאמור בסעיף 4(א), בהתקיים אחד מאלה: זיקה לישראל

(1) היצירה פורסמה לראשונה בישראל;

(2) בעת יצירתה של היצירה היה יוצרה אזרחי ישראל, או שמקום מגוריו הרגיל היה בישראל, וזאת בין שהיצירה פורסמה ובין שלא פורסמה.

ד ב ר י ה ס ב ר

להפצה בלתי מוגבלת לציבור, ולרשויות אין צורך בתמריץ כלכלי המתבטא בקיום זכות יוצרים ביצירתם. ממילא, גם האינטרסים האישיים המוגנים באמצעות הזכות המוסרית אינם מתאימים לחול על סוג זה של פרסומים.

סעיף 7 נוכח הגמישות הרבה בהגדרה יצירה אמנותית, הכוללת גם אומנות שימושית, מוצע לקבוע קו גבול ברור בין חוק זכות יוצרים לבין דיני המדגמים הרשומים לפי פקודת הפטנטים והמדגמים. לפי ההוראה המוצעת, לא תהא זכות יוצרים ביצירה אם היא מהווה "מדגם" המשמש או המיועד לשמש לייצור תעשייתי. הוראה דומה קבועה בסעיף 22 לחוק 1911.

סעיף 8 כאמור בדברי ההסבר לסעיף 4 המוצע, תנאי לקיומה של זכות יוצרים ביצירה הוא קיום זיקה לישראל, או הגנה על היצירה בהתאם לאמנה בין-לאומית. סעיף 8 המוצע מפרט את הזיקות לישראל שעשויות להצמיח זכות יוצרים ביצירה והן, בעיקרן, אזרחותו של היוצר, ומקום הפרסום הראשון של היצירה. הסעיף האמור מבחין לענין הזיקות הנדרשות בין יצירות ספרותיות, אמנותיות דרמטיות או מוסיקליות, לבין תקליטים, וקובע הוראה מיוחדת לענין יצירות קולנועיות ויצירות אדריכלות.

הוראות הסעיף מבוססות ברובן על אמנות בין-לאומיות שונות לענין הגנה על זכויות יוצרים וזכויות מפיקי תקליטים, המחייבות את ישראל, ובעיקר אמנת ברן ואמנת רומא, באופן שזיקות המחייבות מתן זכות יוצרים

מוצדק שכן על תקליטים חלים כללים שונים מהכללים החלים על יצירות מוגנות אחרות, הן במישור הבין-לאומי והן על פי החוק המוצע, בין השאר לענין טיב הזכויות ותקופת זכות היוצרים.

כמו כן, להבדיל מיצירות מוגנות אחרות, מתקליט לא נדרשת "מקוריות" וזאת כמקובל במדינות אחרות.

בסעיף קטן (א) סיפה מובהר כי היצירות האמורות בפסקאות (1) ו-(2) שבו יהיו מוגנות רק אם מתקיימת בהן הזיקה הנדרשת לישראל לפי הוראות סעיף 8 המוצע, או שהן מוגנות בישראל מכוח צו של שר המשפטים המיישם אמנה בין-לאומית, שהוצא לפי הוראות סעיף 9 המוצע. הוראה דומה קיימת בסעיף (1) סיפה לחוק 1911.

סעיף 5 הסעיף המוצע קובע הוראות לענין היקף זכות היוצרים ביצירה, ולפיו זכות כאמור לא תחול על רעיון, תהליך, שיטת ביצוע וכיו"ב. הוראה בנוסח דומה מופיעה כיום בסעיף 7ב לפקודת זכות יוצרים, אך הנוסח המוצע שונה במעט ובא להדגיש כי מטרת הסעיף אינה לשלול זכות יוצרים מיצירות מסוימות, אלא להגביל את היקף הזכות, ולהבהיר כי זכות יוצרים ביצירה לא תשתרע על הרעיון המבוטא בה. הבהרה זו היא בהתאם לסעיף 9(2) להסכם הטריפט.

סעיף 6 מוצע לקבוע במפורש כי לא תהיה זכות יוצרים בחוקים, בפסקי דין, ובמסמכים רשמיים דומים, זאת מתוך הכרה בכך שמסמכים אלה נועדו

¹ חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 1053, (א) 1076.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), תהא זכות יוצרים –

(1) ביצירה קולנועית – גם אם בעת יצירתה היה מרכז עסקיו של מפיקה, או מקום מגוריו הרגיל, בישראל;

(2) ביצירה אדריכלית וביצירה אמנותית אחרת שהוכללה בבנין או במבנה אחר – גם אם היצירה האדריכלית, הבנין או המבנה, לפי הענין, ממוקמים בישראל.

(ג) זכות יוצרים תהא בתקליט אם בעת יצירת התקליט מפיק התקליט היה אזרח ישראלי, או שמקום מגוריו הרגיל, ואם הוא תאגיד – מרכז עסקיו, היה בישראל; ואולם זכות יוצרים להעתקה, להעמדה לרשות הציבור ולהשכרה, כאמור בסעיף 11(1), 5(7) ו-7, תהא בתקליט, גם אם התקליט פורסם לראשונה בישראל.

9. נחתם כתב אמנה בין ישראל לבין מדינה אחרת בענין הגנת זכות יוצרים, או שישאל הצטרפה לאמנה בענין זה, רשאי השר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לקבוע בצו כי יצירות כאמור בסעיף 4(א), שהאמנה מחייבת את הגנתן בישראל, יהיו מוגנות על פי ההוראות שבצו; ההגנה על יצירות כאמור לא תהיה יתירה על ההגנה שהיתה ניתנת להן אילו התקיימו לגביהן התנאים שבסעיף 8, אלא אם כן הוסכם על כך באמנה, אך לא יותר מכפי שהוסכם.

זכות יוצרים לפי אמנה בין-לאומית

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (א) –

סעיף קטן (ג) קובע את הזיקה הנדרשת לצורך קיום זכות יוצרים בתקליט. גם בהקשר זה ככלל הזיקה הנדרשת היא אזרחות או תושבות בישראל, או פרסום לראשונה בישראל. ואולם בסיפה של הסעיף הקטן האמור מוצע לסייג את ההגנה הנובעת מפרסום ראשון של תקליטים בישראל כך שתחול רק על הזכויות להעתקה, להעמדה לרשות הציבור ולהשכרה, שהן זכויות הנוגעות במובהק להפצת עותקים של תקליטים. ההגנה על זכויות מפיקי תקליטים זרים, בקשר לזכויות אחרות הקבועות בחוק המוצע (למשל ביצוע פומבי ושידור) תהיה בצווים לפי הוראות סעיף 9 המוצע, בהתאם להסכמים בין-לאומיים

סעיף 9 ההגנה על יצירות שנוצרו במדינות אחרות נעשית בדרך כלל על פי אמנות בין-לאומיות. מוצע, בסעיף 9, לקבוע הוראה דומה לזו הקבועה כיום בסעיף 6 לפקודה, ולהסמיק את שר המשפטים ליישם את ההתחייבויות הבין-לאומיות של ישראל בדרך של חקיקת משנה, באישור ועדה של הכנסת. הרישה של הסעיף המוצע מבהירה כי סמכות השר מתחילה כבר עם חתימה על אמנה ולא רק עם אישורה, וזאת משום שלעתים כבר בעת אישורה האמנה חייב הדין המקומי לכלול את ההגנה המחויבת באותה אמנה. יודגש כי סמכות השר נגזרת מההתחייבות הגלומה באמנה בין-לאומית, ואין הוא מוסמך לקבוע זכות יוצרים ליצירות שישאל אינה מחויבת להגן עליהן על פי אמנה כאמור.

ביצירות של אזרחי המדינות החברות באמנה, אומצו בחוק כך שיצמיחו זכות יוצרים ליצירות של יוצרים ישראליים. הוראות דומות, בשינויים מסוימים, מופיעות היום, בסעיפים 11(א), 19(1) סיפה, 35(5) לחוק 1911 וכן בסעיף 4 לפקודה.

לסעיף קטן (א)

הסעיף הקטן האמור קובע את הכלל הבסיסי, ביחס למרבית סוגי היצירות, ולפיו זכות יוצרים בישראל עשויה לקום אם היוצר הוא אזרח ישראלי או תושב ישראל, או אם היצירה פורסמה לראשונה בישראל. להבדיל מההוראה הקיימת בסעיף 4 לפקודה, המקנה הגנה לפי זיקת היוצר לישראל רק ליצירות שלא פורסמו, מוצע לקבוע הגנה כזו גם ליצירות שפורסמו, וזאת בהתאם לאמנת ברן. הוראה דומה קבועה היום בסעיף 3 לצו זכות יוצרים (אמנת ברן), התשי"ג-1953 ("ק"ת התשי"ג, עמ' 818) (להלן – צו אמנת ברן), ובסעיף 3 לצו זכות יוצרים (הסכם טריפס), התש"ס-1999 ("ק"ת התש"ס, עמ' 223) (להלן – צו הסכם טריפס), ומוצע לעגנה במסגרת החוק המוצע.

לסעיף קטן (ב)

בסעיף קטן (ב) מוצעות הוראות מיוחדות הנוגעות ליצירות קולנועיות וליצירות אדריכלות, בהתאם לאמנת ברן (נוסח פריז – 1971), המקנות להן זכות יוצרים גם בהתקיים זיקות נוספות על אלה המנויות בסעיף קטן (א) המוצע. זיקות אלה באות כיום לידי ביטוי בסעיף 3א לצו אמנת ברן ובסעיף 4 לצו הסכם טריפס, ומוצע לעגנם במסגרת החוק המוצע.

10. השר רשאי, באישור הממשלה, אם מצא שמדינה מסוימת אינה מעניקה הגנה ראויה ליצירות של יוצרים שהם אזרחים ישראלים, להגביל בצו את הזכויות הקבועות לפי חוק זה, כולן או חלקן, ביחס ליצירות של יוצרים שהם אזרחי אותה מדינה; קבע השר כאמור, יחול הצו על יצירות שנוצרו לאחר כניסתו לתוקף.

פרק ג': מהות זכות היוצרים

11. זכות יוצרים ביצירה היא הזכות הבלעדית לעשות ביצירה, או בחלק מהותי ממנה, זכות יוצרים מהי פעולה, אחת או יותר, כמפורט להלן, בהתאם לסוג היצירה:

- (1) העתקה כאמור בסעיף 12 – לגבי כל סוגי היצירות;
- (2) פרסום – לגבי יצירה שלא פורסמה;
- (3) ביצוע פומבי כאמור בסעיף 13 – לגבי יצירה ספרותית, יצירה דרמטית, יצירה מוסיקלית ותקליט מסחרי;
- (4) שידור כאמור בסעיף 14 – לגבי יצירה ספרותית, יצירה אמנותית, יצירה דרמטית, יצירה מוסיקלית ותקליט מסחרי;
- (5) העמדת היצירה לרשות הציבור כאמור בסעיף 15 – לגבי כל סוגי היצירות;
- (6) עשיית יצירה נגזרת כאמור בסעיף 16, ועשיית הפעולות המנויות בפסקאות (1) עד (5) ביצירה הנגזרת כאמור – לגבי יצירה ספרותית, יצירה אמנותית, יצירה דרמטית ויצירה מוסיקלית;
- (7) השכרה כאמור בסעיף 17 – לגבי תקליט, יצירה קולנועית ותוכנת מחשב.

ד ב ר י ה ס ב ר

באשר לזכות הביצוע הפומבי וזכות השידור ביחס לתקליט, מוצע לקבוע, בשונה מהדין הקיים, כי זכויות אלה יחולו רק ביחס לתקליטים שפורסמו לצורכי מסחר, וזאת בהתאם להוראות סעיף 12 לאמנת רומא.

זכות הביצוע הפומבי (performance) לא תחול על יצירות אמנותיות, וזאת כדי להבהיר, בעקבות ספקות שהתעוררו בפסיקה ובספרות המשפטית, כי זכות הביצוע הפומבי אינה כוללת זכות "תצוגה" (display) של יצירות אמנות.

זכות חדשה המעוגנת בסעיף המוצע היא זכות ההעמדה לרשות הציבור שהיא למשל העמדת יצירה לרשות הגולשים ברשת האינטרנט. זכות זו מבוססת על אמנות בין-לאומיות חדשות (ר' דברי הסבר לסעיף 15 המוצע), ומוצע להחילה לגבי כל סוגי היצירות, לרבות תקליטים, זאת בהתאמה לאמנות האמורות.

חידוש נוסף בסעיף המוצע הוא הזכות לעשות יצירה נגזרת ולנצל יצירה נגזרת כאמור. אף שהזכות האמורה עשויה להתפרש גם לפי הדין הקיים על הוראותיו השונות, כחלק מזכות ההעתקה ולאור סעיף 2(א) עד (ג) לחוק 1911, מוצע לעגן זכות זו בהוראה מפורשת.

לענין השכרה, זכות זו הוחלה ביחס לשלושה סוגים של יצירות – תקליט, יצירה קולנועית ותוכנת מחשב, וזאת בהתאם להסכם טריפס (סעיפים 11 ו-14.4), ובדומה להוראות הפקודה (סעיפים 13 ו-113).

סעיף 10 מוצע לאפשר לשר המשפטים, במקרה שמדינה אחרת אינה מגינה על יוצרים מישראל, לשלול את הגנת החוק המוצע מיצירות של יוצרים מאותה מדינה. הוראה דומה קיימת בסעיף 23 לחוק 1911 ואף שמעולם לא נעשה שימוש בסמכות זו, מוצע לעגנה גם בחוק המוצע למקרה שיתעורר צורך להפעילה בעתיד.

סעיף 11 סעיף 11 המוצע, המתבסס בעיקרו על הוראת סעיף 1(2) לחוק 1911, מהווה את מרכוז של החוק המוצע. הסעיף מגדיר את טיבה של זכות היוצרים כזכות כלכלית בלעדית לעשיית פעולות שונות, אחת או יותר, בסוגי היצירות השונים. הפעולות עצמן מתוארות בצורה מפורטת בהוראות פרק ד' המוצע.

הבלעדיות נתונה לבעל זכות היוצרים, על פי הסעיף המוצע, ביחס לעשיית הפעולות המתוארות בו ביצירה כולה או בחלק מהותי ממנה. הביטוי "חלק ניכר" מיצירה, המופיע בסעיף 1(2) לחוק 1911 פורש על ידי בתי המשפט ופרשנות זו תחול גם ביחס להוראה המוצעת (ר' למשל, ע"א 8393/96 מפעל הפיס נ' The Roy Export Establishment Company, פ"ד נד(1) 577, וכן ע"א 3422/03 Krone AG נ' ענבר פלסטיק משורין (טרם פורסם)).

ההוראות לענין תחולת זכויות ההעתקה והפרסום דומות לאלה שבדין הקיים (סעיף 1(2) לחוק 1911).

12. העתקה של יצירה היא עשיית עותק של היצירה בכל צורה מוחשית, לרבות –

(1) אחסון של היצירה באמצעי אלקטרוני או באמצעי טכנולוגי אחר;

(2) עשיית עותק תלת-ממדי של יצירה דו-ממדית;

(3) עשיית עותק דו-ממדי של יצירה תלת-ממדית.

ביצוע בפומבי 13. ביצוע פומבי של יצירה הוא השמעתה או הצגתה ביצבור, במישרין או באמצעות מכשיר.

שידור העמדה לרשות היצבור 14. שידור של יצירה הוא העברה קווית או אלחוטית, של צלילים, מראות או שילוב של צלילים ומראות, לציבור.

עשיית יצירה נגזרת 15. העמדה של יצירה לרשות היצבור היא עשיית פעולה ביצירה כך שתהיה לאנשים מקרב היצבור גישה אליה ממקום ובמועד לפי בחירתם.

השכרה 16. עשיית יצירה נגזרת היא עשיית יצירה המבוססת באופן מהותי על יצירה אחרת, כגון תרגום או עיבוד.

ד ב ר י ה ס ב ר

שבהן קיימת זכות בלעדית לעשיית הפעולות לפי סעיף 11 המוצע (ביצירה אמנותית אין זכות ביצוע פומבי), ולענין שימושים מותרים שונים (הקלטה ארעית לצורך שידור (סעיף 26 המוצע) וביצוע פומבי במוסדות חינוך (סעיף 29 המוצע)). נוסח ההוראה מבוסס על ההגדרה המקבילה בסעיף 1 לחוק זכויות מבצעים ומשדרים, התשמ"ד-1984.

סעיף 15 זכות ההעמדה לרשות היצבור מבוססת על האמנות החדשות של הארגון הבינ-לאומי לקניין רוחני (WIPO) משנת 1996 – אמנת WCT, וכן אמנת WIPO על זכויות מפיקי תקליטים ומבצעים, WIPO Phonograms and Performances Treaty – WPPT, ומטרתה לקבוע זכות המתייחסת במפורש להעמדת יצירה לרשות הגולשים ברשת האינטרנט.

סעיף 16 הזכות לעשיית יצירה נגזרת שהיא יצירה המבוססת באופן מהותי על יצירה אחרת, כגון תרגום או עיבוד, מתחייבת לפי סעיפים 8 ו-12 לאמנת ברן (נוסח פריז 1971). ניתן לומר כי מבחינה מהותית זכות זו היא מקרה מיוחד של זכות ההעתקה, שכן בדרך כלל יצירה המבוססת באופן מהותי על יצירה קודמת תהווה גם העתקה של חלק מהותי מהיצירה הקודמת. הכוונה היא ליצירה עצמאית המבוססת על יצירה קודמת, אשר יש בה, כמכלול, את המקוריות הנדרשת להגנת זכות יוצרים לפי סעיף 4(א)1 המוצע. יצירה נגזרת נוגעת לזכויות של שניים: זכותו הבלעדית של יוצר יצירת הבסיס לעשות יצירה נגזרת של יצירתו (לפי סעיף 11(6) המוצע), וזכותו של יוצר היצירה הנגזרת כיצירה מקורית עצמאית הנתונה להגנת החוק המוצע, בכפוף להתקיימות התנאים של סעיף 4(א)1, ובהתאם לסיווג המתאים כיצירה ספרותית, אמנותית, דרמטית או מוסיקלית.

סעיף 12 המושג העתקה הוא אחד המושגים המרכזיים בחוק, ומשמעותו התגבשה במשך השנים בפסיקת בתי המשפט. הרישה של סעיף 12 המוצע קובעת את העיקרון הכללי ולפיו העתקה היא עשיית כל "עותק מוחשי". פסקאות (1) עד (3) של הסעיף המוצע מציינות מקרים ספציפיים הנחשבים כהעתקה, כמובן בלי לגרוע מהעיקרון הכללי. פסקה (1) נועדה להבהיר את המצב המשפטי לענין העתקות הנעשות באמצעות מחשב ויש לקרואה לאור סעיפים 24 ו-26 המוצעים..

סעיף 13 בדומה להגדרה הקיימת של "הצגה" בסעיף 35 לחוק 1911, מוצע כי ביצוע פומבי של יצירה יכול שיהיה במישרין, מעל במה, או באמצעות מכשיר, כמו מערכת הגברה או מקלט רדיו המוצב במקום ההופך את השמעת היצירות לפומבית. כדאי להוריד את הסיפא כדי להשאיר את הגמישות לרישיון הכפיה. להבדיל מזכות ההעתקה, ביצוע של יצירה מהווה חלק מזכות היוצרים רק אם הוא פומבי. לפיכך, יסוד מרכזי בהוראה המוצעת הוא הביטוי "ביצבור". בדומה למצב החוקי הקיים (בנוסח באנגלית של סעיף 2(2) לחוק 1911) מוצע להותיר מושג זה בלא הגדרה, באופן שהיקף הזכות לביצוע פומבי (כמו גם היקף זכות השידור, הזכות להעמדה לרשות היצבור וזכות ההשכרה) יתפרש לפי ההקשר והנסיבות, ולאור תכלית החוק המוצע כמתואר בחלק הכללי של דברי ההסבר.

סעיף 14 בדין הקיים לא מופיעה הגדרה נפרדת לשידור, ואולם בתי המשפט פרשו את הביטוי ביצוע פומבי ככולל גם שידור. מוצע להבחין בין שתי הפעולות, וזאת כדי להבהיר את הדין, וכדי לאפשר הבחנה בין הפעולות האמורות לענין סוגי היצירות

17. (א) השכרה של יצירה היא השכרת עותקים ממנה לציבור, לצורכי מסחר, למעט השכרה השכרה של תוכנת מחשב או של תקליט הנלווים לחפץ אחר שהוא המושכר העיקרי.

(ב) לענין סעיף קטן (א), השכרה על ידי ספריה ציבורית או ספריה של מוסד חינוך, אינה בגדר השכרה לצורכי מסחר; השר, בהסכמת שר החינוך התרבות והספורט, רשאי לקבוע סוגי מוסדות חינוך שעליהם יחולו הוראות סעיף קטן זה.

18. על אף הוראות סעיף 11, עשיית הפעולות המפורטות בסעיפים 19 עד 30 מותרת, שימושים בתנאים המפורטים באותם סעיפים ולשם השגת המטרות המפורטות בהם, אף בלא קבלת רשות מבעל זכות היוצרים ובלא תשלום תמורה.

19. (א) שימוש הוגן ביצירה, מותר, בין השאר, למטרות אלה: לימוד עצמי, מחקר, ביקורת, שימוש הוגן סקירה, תמצית עיתונאית, הבאת מובאות, או הוראה ובחינה על ידי מוסד חינוך.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 18 סעיף זה קובע מסגרת כללית להוראות פרק ד' המוצע שענינו "שימושים מותרים". מוצע להדגיש כי בפרק זה מדובר בעשיית פעולות ביצירות בלא קבלת רשות מבעל זכות היוצרים ובלא לשלם תמורה. מטבע הדברים, ההוראות המוצעות באות להוסיף זו על זו ולא ולגרוע.

יש לציין, כי השימושים המותרים מתייחסים לזכות היוצרים הקבועה בסעיף 11 המוצע, ולא לזכות המוסרית. באשר לזכות זו, המבחנים האובייקטיביים של "בהיקף ובמידה המקובלים" (סעיף 147) המוצע ו"סביר בנסיבות הענין" (סעיף 253) המוצע. יספקו את האיזונים הנדרשים (ראה דברי הסבר לסעיפים האמורים).

סעיף 19 לסעיף קטן (א)

סעיף 19(1) לחוק 1911 קובע כי "כל טיפול הוגן ביצירה לשם לימוד עצמי, מחקר, בקורת, סקירה, או תמצית עתונאית" לא יהיה בו משום הפרת זכות יוצרים. פסיקת בתי המשפט קבעה שרשימת המטרות המנויה בסעיף זה היא רשימה "סגורה", אף שכל אחד מהביטויים האמורים פורש בהרחבה ועשוי לחול על מגוון רחב של מצבים (ר' למשל רע"א 2687/92 דוד גבע נ' וולט דיסני, פ"ד מח(1) 251). פסיקה זו יוצרת קושי מעשי, נוכח רבגוניות השימושים הרצויים שניתן לעשות ביצירות, העולים בקנה אחד עם תכליות היסוד של דיני זכות יוצרים. רבגוניות זו מקשה על קיבוע רשימה סגורה של שימושים בחקיקה. קושי זה מחמיר לנוכח רוחב התפרשותן של הזכויות הנתונות ביצירה.

כדי להתיר לבתי המשפט, במקרים הראויים, לקבוע כי נעשה שימוש "הוגן" ביצירה גם למטרות נוספות, מוצע לקבוע רשימה פתוחה של מטרות. רשימה פתוחה כאמור תסייע להביא לתוצאה מאוזנת לאור הרחבת הזכויות הגלומה בהוראות השונות של החוק המוצע, כמו למשל הזכות ביחס ליצירות נגזרות, הקבועה בסעיף 11(6), או הארכת תקופת ההגנה ליצירות צילום.

סעיף 17 ביחס לשלושה סוגים של יצירות, נקבעה בהסכם טריפס (סעיפים 11 ו-14.4), ובעקבותיו בפקודה (סעיפים 13 ו-105), זכות השכרה של עותקים. השכרה מתייחסת לעותקים של היצירה ולא ליצירה עצמה במובן המופשט. האפשרות של היוצר לשלוט בעותקים של היצירה גם כשמדובר בעותקים שנעשו בהסכמתו ונמכרו בהסכמתו, מהווה חריג לכלל מיצוי הזכויות המאפיין את דיני זכות יוצרים. ביחס לכל שאר סוגי היצירות, אם כן, השכרת עותקים (שאינם עותקים מפרים) היא מותרת ואינה מהווה חלק מזכות היוצרים.

הוראת סעיף 17 המוצע מגבילה את זכות ההשכרה בשני יסודות: על ההשכרה להיות "לציבור", וכן "לצורכי מסחר". בדומה לקבוע בסעיף 103 הקיים בפקודה, מוצע לקבוע כי הזכות לא תחול על השכרה של יצירה שהיא נלווית להשכרה של חפץ אחר שהוא המושכר העיקרי. כך, למשל, במסגרת השכרת כלי רכב עשוי להיות מושכר, באופן בלתי נפרד, עותק של תוכנת מחשב המשולבת בכלי הרכב.

יצוין כי הביטוי "השאלה" המופיע בסעיף 13 לפקודה הושמט מהוראת סעיף 17 המוצע שכן הביטוי "השאלה" לצורכי מסחר" עורר קשיים. בדרך כלל מסירת עותקים ליצבור באופן זמני, לצורכי מסחר, תהיה כרוכה בתמורה כלשהי, במישרין או בעקיפין, ולכן תהיה זו השכרה.

סעיף קטן (ב) של הסעיף המוצע באה להבהיר את משמעות הביטוי "לצורכי מסחר", באופן שלא יחול על השכרה על ידי ספריות ציבוריות ומוסדות חינוך, וזאת בעקבות פסק דינו של בית המשפט העליון בענין ע"א 326/00 עיריית חולון נ' א.א.א.סי ואח' (טרם פורסם). בסיפה של הסעיף הקטן האמור מוצע לאפשר לשר המשפטים, בהסכמת שר החינוך התרבות והספורט, לקבוע ולהבהיר על אילו מוסדות חינוך חל סעיף קטן (ב).

(ב) לצורך בחינה של הוגנות השימוש ביצירה לענין סעיף זה, יישקלו, בין השאר, כל אלה:

- (1) מטרת השימוש ואופיו;
- (2) אופי היצירה שבה נעשה השימוש;
- (3) היקף השימוש, מבחינה איכותית וכמותית, ביחס ליצירה בשלמותה;
- (4) השפעת השימוש על ערכה של היצירה ועל השוק הפוטנציאלי שלה.

20. שימוש ביצירה בהליכים משפטיים או בהליכים מינהליים לפי דין, מותר, בהיקף המוצדק בשים לב למטרת השימוש כאמור.
21. (א) העתקה של יצירה המופקדת לעיון הציבור לפי חוק, מותרת, למטרה שלשמה הועמדה לעיון הציבור, ובהיקף המוצדק בשים לב למטרה האמורה.
- (ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו לגבי יצירות שנמסרו לפי חוק הספרים (חובת מסירה וציון הפרטים), התשס"א-2000.²

ד ב ר י ה ס ב ר

מבחינת מהותו, שכן לעתים חלק קטן מהיצירה עשוי להיות החלק החשוב ביותר שלה.

השיקול הרביעי נוגע לתוצאות הכלכליות של השימוש ביצירה. שיקול זה מבטא, בין השאר, את הדרושה שבה מחויבת ישראל בהתאם לסעיף 13 להסכם טריפס, ולפיה השימוש המותר לא יפגע באופן לא ראוי בניצול הכלכלי הרגיל של היצירה, או בציפיות הסבירות של בעל זכות היוצרים לניצול היצירה.

יצוין כי בחוק 1911 קבועות הוראות נוספות המתירות שימושים ביצירות: סעיף 2(1)(IV) לענין שימוש ביצירות לצורך הכנת מקראות לבתי ספר, וסעיפים 2(1)(V) ו-20 לענין סיקור עיתונאי. מוצע להשמיט הוראות אלה שכן האינטרסים שעליהם הן נועדו להגן יקבלו ביטוי בהוראה הכללית בדבר שימוש הוגן.

סעיף 20 מוצע להבהיר כי שימוש מוגבל ביצירות לצורך הליכים משפטיים ומינהליים הוא שימוש מותר. לסעיף המוצע אין הוראה מקבילה בחקיקה הקיימת, אף שזו הפרקטיקה הנהוגת מזה שנים.

סעיף 21 הסעיף המוצע בא להסדיר את היחס שבין זכות העיון והעתקה של מידע שהופקד לעיון הציבור על פי דין, לבין זכות ההעתקה של בעלי זכויות יוצרים באותו מידע, ולהבהיר כי העתקת מידע כאמור מותרת. הכוונה היא, לדוגמה, לתכניות אדריכליות שהופקדו לעיון הציבור במסגרת הליכי תכנון, למסמכים של חברה המופקדים אצל רשם החברות, למסמכי פטנט המופקדים אצל רשם הפטנטים, וכו'.

סעיף קטן (ב) המוצע מסייג את תחולת ההוראה כך שלא תחול על מסירת ספרים לפי חוק הספרים (חובת מסירה וציון פרטים), התשס"א-2000, וזאת בהתחשב בכך שהחוק האמור לא נועד להקנות לציבור זכות עיון והעתקה בכל הספרים שעליהם הוא חל, שהם למעשה מרבית הספרים, התקליטים והסרטים היוצאים לאור בישראל.

עוד מוצע להוסיף לרשימת המטרות המפורטות גם "הבאת מובאות" ו"הוראה ובחינה על ידי מוסדות חינוך". בשני המקרים מדובר במטרות שבאופן מובהק מצדיקות שימוש "הוגן" ביצירות, כמובן בכפוף לקריטריונים המוצעים בסעיף קטן (ב) לענין "הוגנות" השימוש.

לסעיף קטן (ב)

פסיקת בתי המשפט פרשה את הביטוי "הוגן", המופיע בסעיף 2(IX) לחוק 1911, כמבטא מכלול של שיקולים שונים, ואימצה במידה רבה את ההסדר הקבוע לענין זה בחקיקה בארה"ב (ר' למשל רע"א 2687/92 הנ"ל).

בהתאם, מוצע לעגן בחוק ארבעה שיקולים שיש להתחשב בהם לצורך בחינת הוגנות השימוש. רשימת השיקולים היא רשימה פתוחה, כך שניתן להביא בחשבון לענין זה שיקולים נוספים. השיקולים משפיעים זה על זה, באופן שהיקף השימוש המוצדק הוא בשים לב למטרת השימוש ולפגיעה בערכה של היצירה. ממילא, לאף אחד מהשיקולים המנויים אין מעמד מכריע בבחינת הוגנות השימוש, והערכת ההוגנות יכול שתיעשה בדרך של מציאת איזון בין שיקולים נוגדים.

השיקול הראשון נוגע לאופיו של השימוש. כך למשל ישנה אבחנה בין אופי מסחרי לבין אופי של לימוד ומחקר שלא למטרות רווח.

השיקול השני נוגע לאופייה של היצירה. כך למשל ביצירה ספרותית או מוסיקלית ניתן לעשות שימוש רק בחלק מהיצירה ואולם שימוש כאמור ביצירה אמנותית כמו יצירת צילום אפשרי רק לעתים רחוקות. נוסף על כך עשוי להיות הברזל, לענין הוגנות השימוש, בין יצירות ישנות לבין יצירות המצויות בשיא הניצול המסחרי שלהן.

השיקול השלישי נוגע להיקף השימוש ביצירה. יש לבחון את היקף השימוש מבחינת חלקו של החלק שבו נעשה השימוש ביחס לכלל היצירה שבה מדובר וכן

² ס"ח התשס"א, עמ' 80.

22. שימוש אגבי ביצירה, לצורך הכללתה ביצירת צילום, ביצירה קולנועית, או בתקליט, שימוש אגבי וכן שימוש ביצירה שבה הוכללה היצירה כאמור, מותר; לענין זה הכללה במתכוון של יצירה מוסיקלית, לרבות המילים הנלוות אליה, או של תקליט שבו היא טבועה, ביצירה אחרת, לא יחשב כשימוש אגבי.
23. שידור, וכן העתקה בדרך של צילום, ציור, שרטוט או תיאור חזותי דומה, של יצירה שידור או אדריכלית, יצירת פיסול או יצירת אמנות שימושית, מותרים, אם היצירה ממוקמת בקביעות העתקה של יצירה הממוקמת במקום ציבורי במקום ציבורי.
24. (א) העתקה של תוכנת מחשב לצורכי גיבוי, מותרת, למי שמחזיק עותק מורשה של תוכנת המחשב. (ב) העתקה של תוכנת מחשב או עשיית יצירה נגזרת ממנה, מותרים, למי שמחזיק עותק מורשה של תוכנת המחשב, למטרות שלהלן, ובהיקף הדרוש למטרות אלה:
- (1) תיקון שגיאות בתוכנת המחשב או התאמתה למערכת מחשב או לתוכנת מחשב אחרת, לשם השימוש בה;
- (2) התאמת מערכת מחשב או תוכנת מחשב אחרת כך שיוכלו לפעול עם תוכנת מחשב זו.
- (ג) בסעיף זה, "עותק מורשה", של תוכנת מחשב – עותק של תוכנת המחשב שנעשה על ידי בעל זכות היוצרים בה או ברשותו.
25. (א) הקלטה של יצירה בידי מי שרשאי לשדרה, מותרת, אם היא נעשית לצורך שימוש בשידוריו בלבד. (ב) מי שהקליט יצירה לפי הוראות סעיף קטן (א) ישמיד את ההקלטה עד תום שלושה חודשים מיום שידורה הראשון, או עד למועד מאוחר יותר שעליו הסכים עם בעל זכות היוצרים ביצירה שהוקלטה כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 22** לסעיף המוצע אין מקבילה בחוק הקיים, והוא נועד לאפשר שימוש ביצירות אגב צילום או הקלטה. עקרונית עלולה להיות הפרת זכות יוצרים במוסיקה הנשמעת ברקע בעת צילום אירוע ציבורי, או בתמונה התלויה על הקיר במקום שבו מצולמים סרט או כתבה חדשותית. אף שמעשים אלה עשויים להיחשב כ"זוטי דברים", מוצע להבהיר כי אינם מהווים הפרת זכות יוצרים.
- סעיף 23** במקרה של יצירות אמנות מסוימות המצויות במקומות ציבוריים, כמו בנינים, פסלים, או יצירות אמנות שימושיות, מוצע להתיר לציבור לצלם את היצירות, לציירן, או לשדר תמונה מהמקום הציבורי שבו הן ניצבות. הצורך בהוראה זו נובע מכך שבלעדיה, לכאורה, פעולות שגרתיות אלה מהוות העתקה הטעונה הסכמת בעל זכות היוצרים.
- הוראה דומה קבועה בסעיף (III)12 לחוק 1911. עם זאת ההוראה המוצעת אינה כוללת את הסייג הקיים בסעיף האמור לענין שרטוטים או תרשימים של יצירה אדריכלית, בשל הקושי להבחין בין תרשים אדריכלי לבין ציור או שרטוט אחר.
- סעיף 24** סעיף 24 הוא אחד החידושים בחוק המוצע, ומטרתו להתיר, בכפוף לתנאים ולהגבלות הקבועים בו, שימושים בעותק חוקי של תוכנת מחשב בלא רשות נוספת מבעלי זכויות היוצרים בתוכנה. סעיף קטן (א) המוצע מתיר עשיית עותק לגיבוי. סעיף קטן (ב) המוצע מתיר שימוש בתוכנת מחשב כדי לאפשר פיתוח תוכנות חדשות וניצול יעיל יותר של תוכנות קיימות. סעיף זה, בכפוף לתנאים הקבועים בו, עשוי לאפשר תהליכי עבודה כמו "דקומפילציה" של תוכנת המחשב.
- סעיף 25** לעתים קרובות, נזק גורם משרד להקלטה ארעית של היצירה לצורך שידורה. כיוון שלהקלטה זו אין משמעות כלכלית משל עצמה בנפרד מפעולת השידור, מוצע להבהיר כי הקלטה ארעית של יצירה על ידי מי שרשאי לשדרה אינה טעונה הסכמת בעל זכות היוצרים. לעומת זאת, שמירת ההקלטה לתקופה העולה על שלושה חודשים תהיה טעונה הסכמת בעל זכות היוצרים, אלא אם כן יש בהקלטה ערך ארכיוני מיוחד, ושמירתה היא בארכיון ציבורי.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), מותר לשמור הקלטה בעלת אופי תיעודי מיוחד בארכיון ציבורי כהגדרתו בחוק הארכיונים, התשט"ו-1955.³

העתקה ארעית 26. העתקה ארעית של יצירה, כחלק בלתי נפרד מהליך טכנולוגי שמטרתו היחידה לאפשר העברה של היצירה בין צדדים, ברשת תקשורת, על ידי גורם ביניים, או העתקה ארעית של יצירה לצורך שימוש אחר כדין ביצירה, מותרת, ובלבד שאין להעתקה הארעית ערך כלכלי משלה.

יצירה אמנותית נוספת על ידי היוצר 27. עשיית יצירה אמנותית חדשה שהיא העתקה או יצירה נגזרת של יצירה קודמת, וכן כל שימוש ביצירה החדשה כאמור, מותרים, ליוצר של היצירה האמנותית הקודמת, גם אם אינו בעל זכות היוצרים בה, ובלבד שאין ביצירה החדשה חזרה על עיקרה של היצירה הקודמת או חיקוי שלה.

שיקום והקמה מחדש של בנינים 28. שימוש ביצירות המפורטות להלן, מותר, לצורך שיקום או הקמה מחדש של בנין או של מבנה אחר :

(1) היצירה האדריכלית שהיא הבנין או המבנה האמורים, או המודל שלהם;

(2) השרטוטים והתכניות ששימשו, בהסכמת בעל זכות היוצרים בהם, להקמת הבנין או המבנה האמורים, בעת שהוקמו.

ביצוע פומבי במוסדות חינוך 29. ביצוע פומבי של יצירה, מותר, במהלך פעילותו של מוסד חינוך מסוג שקבע השר, בהסכמת שר החינוך התרבות והספורט, על ידי העובדים במוסד החינוך או התלמידים הלומדים בו, ובלבד שהביצוע הפומבי הוא לפני ציבור הכולל את העובדים או התלמידים כאמור, קרוביהם של התלמידים, או אנשים אחרים הקשורים במישרין עם פעילותו של מוסד החינוך, והם בלבד; ואולם הצגת יצירה קולנועית מותרת לפי סעיף זה רק אם היא נעשית למטרות הוראה או בחינה על ידי מוסד החינוך.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 29 כחלק מפעילותם של מוסדות חינוך, נעשה שימוש ביצירות בדרך של ביצוע על ידי צוות המורים או התלמידים. דוגמאות בולטות לכך הן שיעורי מוסיקה או תיאטרון. לעתים, במסגרת הוראה או בחינה, מבוצעת יצירה בדרך של השמעת תקליט או הקרנת סרט בפני הכיתה. מוסדות חינוך רבים נוהגים להעלות בפני קהל ההורים והתלמידים הצגות ומופעים בהשתתפות תלמידי בית הספר, וזאת במסגרת סיום הלימודים, לציון חגים ומועדים, וכיו"ב. מוצע לקבוע במפורש כי פעולות אלה הן מותרות ואינן טעונות הסכמת בעלי זכות יוצרים.

לענין יצירות אורקוליות, מוצע לקבוע כי הפטור יחול רק כאשר השימוש בסרט הוא למטרת הוראה או בחינה. שימוש בסרט בשטחי מוסד החינוך כדי לבדר את הצופים, באותם מקרים שעולים כדי ביצוע "פומבי" של הסרט, לא ייחשב כשימוש מותר.

מוצע להתייחס לפעילות של "מוסדות חינוך" באופן כללי, ולא למסגרת חינוכית פורמלית מוגדרת. עם זאת, מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות על אלה סוג מוסדות חינוך תחול הוראת הסעיף.

סעיף 26 הוראה זו נועדה לפטור מאחריות גורמי ביניים טכניים באמצעות פועלת רשת האינטרנט ורשתות תקשורת כיו"ב, וכן להבהיר כי העתקות זמניות הנעשות לצורך שימוש חוקי אחר ביצירה אינן מפירות את זכות היוצרים.

סעיף 27 במקרה שהיוצר העביר את הזכויות הכלכליות שלו ביצירה מסוימת, יש להתיר לו להמשיך לעשות שימוש בעתיד בדרך בה ביטא מוטיבים ורעיונות ביצירתו, אף שפעולות אלה, לו היו נעשות על ידי אדם אחר, היו מהוות הפרת זכות יוצרים ביצירה. להוראה זו, שהוראה דומה קבועה בסעיף 2(1)(II) לחוק 1911, עשויה להיות חשיבות לענין חופש הביטוי והיצירה של היוצר.

סעיף 28 שיקום או הקמה מחדש של מבנה עשויים להיחשב כ"העתקה" של היצירה האדריכלית או של השרטוטים. אף שהרשות לשיקום או להקמה מחדש עשויה להשתמע מעצם הקמת המבנה מלכתחילה, מוצע, כדי להסיר ספק בענין זה, לקבוע פטור מפורש.

³ ס"ח התשט"ו, עמ' 14.

30. (א) העתקה של יצירה, שעותק ממנה מצוי באוסף הקבוע של ספריה או של ארכיון מסוג שנקבע על ידי השר בהסכמת שר החינוך התרבות והספורט, מותרת, למטרות המפורטות להלן, ובלבד שלא ניתן לרכוש עותק נוסף של היצירה בתוך פרק זמן סביר ובתנאים סבירים: שימושים מותרים בספריות ובארכיונים

(1) שימור עותק של היצירה בידי הספריה או הארכיון;

(2) החלפה של עותק אחר של היצירה, שהיה בידי הספריה או הארכיון, שאבד, הושמד, או נעשה בלתי ראוי לשימוש;

(3) החלפה של עותק שהיה באוסף הקבוע של ספריה אחרת או של ארכיון אחר, שאבד, הושמד, או שנעשה בלתי ראוי לשימוש.

(ב) העתקה של יצירה שעותק ממנה מצוי בספריה או בארכיון שנקבעו כאמור בסעיף קטן (א), בעבור אדם המבקש זאת, מותרת, ובלבד שההעתקה המבוקשת, אילו נעשתה על ידי אותו אדם, היתה מותרת לפי דין; השר, בהסכמת שר החינוך התרבות והספורט, רשאי לקבוע טופס בקשה מספריה או מארכיון לענין סעיף קטן זה.

31. השר רשאי, בהסכמת שר החינוך התרבות והספורט ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לקבוע תנאים נוספים לתחולת הוראות סעיפים 29 ו-30, דרך כלל או לענין סוגים מסוימים של מוסדות חינוך, ספריות או ארכיונים. תקנות לענין מוסדות חינוך, ספריות וארכיונים

32. (א) על אף הוראות סעיף 11, העתקה של יצירה מוסיקלית, בתקליט, מותרת, בהתקיים התנאים המפורטים להלן, אף בלא קבלת רשות מבעל זכות היוצרים: ייצור תקליטים תמורת תמלוגים

(1) היצירה המוסיקלית נטבעה קודם לכן בתקליט אחר, ברשות בעל זכות היוצרים (בסעיף זה – התקליט הקודם);

ד ב ר י ה ס ב ר

לעובדי הספריה או הארכיון להכין את העותק בעבור אותו אדם. לעתים סדרי העבודה בספריות ובארכיונים מחייבים שמירה על העותקים המקוריים שבידי הספריה או הארכיון, באופן שרק עובדי הספריה או הארכיון רשאים לגשת לעותקים המקוריים ולהכין עותק בעבור המבקש זאת, ועל כן ההוראה המוצעת נחוצה למימוש הזכות לשימוש הוגן. לענין זה, יהיה רשאי השר לקבוע טופס בקשה שעליו יצוינו הפרטים המבססים את זכותו של המבקש להעתיק את היצירה.

סעיף 31 מוצע להסמיך את שר המשפטים לקבוע בתקנות תנאים נוספים לתחולת הפטורים המעוגנים בסעיפים 29 ו-30. בתקנות יוכל לבוא לידי ביטוי ההבדל בין מגוון סוגי מוסדות החינוך, החל בגן הילדים וכלה במוסדות להשכלה גבוהה. כך למשל יוכל השר לקבוע הוראות מיוחדות לענין מוסדות חינוך הפועלים, במישרין או בעקיפין, למטרות מסחריות, ולקבוע להן הסדרי פטור צרים יותר.

סעיף 32 הוראות הסעיף המוצע יוצרות מעין "רישיון כפיה" לייצור תקליטים של יצירות מוסיקליות (לרבות המילים הנלוות ליצירות כאמור) בתנאים מסוימים. הכוונה היא כי יצירה שכבר הוקלטה בתקליט, מותר להקליט ביצוע מאוחר יותר שלה בלא קבלת רשות בעל זכות היוצרים, בתמורה לתמלוגים, ובכפוף להודעה מוקדמת לבעל זכות היוצרים. הסדר

סעיף 30 לסעיף קטן (א)

בצד האינטרס הציבורי במתן תמריץ כלכלי ליוצר כדי לעודד את היצירתיות בחברה, יש להקפיד על שימור היצירות הקיימות ועל מתן גישה רחבה ליצירות באמצעות ספריות וארכיונים. מתוך הכרה בחשיבותם היצירתית של ספריות וארכיונים, מוצע לקבוע חריג לזכות ההעתקה לענין זה.

גם בהקשר של ספריות, על החוק להתאים למציאות המודרנית. בהתאם לכך, הביטוי "העתקה" אינו מחייב עותק באמצעי פיזי מסוים דווקא, ויכול שיהיה גם באמצעים דיגיטליים, ובלבד שיתקיימו שאר התנאים המוצעים, לפי הענין.

מוצע להסמיך את שר המשפטים בהסכמת שר החינוך התרבות והספורט, לקבוע בתקנות על אלו ספריות וארכיונים יחולו הוראות הסעיף.

הפטור הניתן לספריות ולארכיונים מותנה בכך שלא ניתן לרכוש עותק בתנאים סבירים. לדוגמה, אם ספר אול מן החנויות ולא ניתן לרכשו, או שניתן לרכשו רק במאמצים בלתי סבירים או במחיר בלתי סביר, יש הצדקה לאפשר לספריה להכין עותק לשימור או להחלפת עותק שאבד בספריה אחרת.

לסעיף קטן (ב)

כאשר העתקת יצירה על ידי אדם מותרת, לדוגמה, כשימוש הוגן למטרות מחקר או לימוד עצמי, יש לאפשר

(2) היצירה המוסיקלית הועתקה בתקליט בשלמותה ובלא שינויים, למעט שינויים הכרחיים לצורך ההעתקה או שינויים שכבר נעשו בתקליט הקודם;
(3) עושה ההעתקה הודיע על כך לבעל זכות היוצרים ושילם תמלוגים ראויים כפי שהסכים עם בעל זכות היוצרים, ובהעדר הסכמה – כפי שקבע בית המשפט.

(ב) השר רשאי לקבוע הוראות בענינים אלה :

(1) דרכי ההודעה לבעל זכות היוצרים כאמור בסעיף קטן (א)(3);

(2) שיקולים ואמות מידה לקביעת התמלוגים הראויים על ידי בית המשפט.

(ג) בסעיף זה, "יצירה מוסיקלית" – לרבות המילים הנילוות אליה, אם נילווא אליה גם בתקליט הקודם.

פרק ה': בעלות בזכות יוצרים

33. היוצר של יצירה, ובתקליט – המפיק, הוא הבעל הראשון של זכות היוצרים ביצירה, בכפוף להוראות פרק זה. היוצר – הבעל הראשון של זכות היוצרים

34. (א) מעביד הוא הבעל הראשון של זכות היוצרים ביצירה שנוצרה על ידי עובדו עקב עבודתו ובמהלכה. יצירה שנוצרה בידי עובד

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), ביצירה כאמור באותו סעיף קטן, שנוצרה לשם פרסום בעיתון או בכתב עת אחר, יהיה היוצר הבעל הראשון של זכות היוצרים ביחס לעשיית פעולות ביצירה כאמור בסעיף 11, שלא כחלק מעיתון או מכתב עת.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 34 כאשר אדם מחבר יצירה במסגרת עבודתו בעבור אדם אחר, יש להניח כי הכוונה המשותפת של הצדדים היא כי מי שיהיה הבעל הראשון של זכות היוצרים הוא המעביד, וזאת בדומה לכל נכס אחר הנוצר על ידי העובד במסגרת תפקידו. דרך המלך להסכמה על מערך הזכויות של העובד והמעביד היא באמצעות חוזה, ואולם הצדדים לא תמיד מודעים מראש לכך שהעבודה תניב פירות הראויים להגנת זכות יוצרים, ולפיכך ביטוי חקיקתי לכוונה המשוערת של הצדדים תורם לוודאות במקרים שבהם לא התגבשה הסכמה מפורשת כזו בין הצדדים. ראוי להדגיש כי במקרה שמערכת יחסי עבודה מסוימת אינה מתאימה להסדר זה, יכולים הצדדים להתנות על כך, בכתב, בעל פה, ואפילו בהתנהגות (ר' סעיף 37 המוצע). הוראה דומה קבועה בסעיף 5(ב) לחוק 1911.

מוצע להשאיר על כנו את החריג הקבוע בסיפה של סעיף 5(ב) לחוק 1911, ביחס לעיתונים, ולפיו, אלא אם כן הוסכם אחרת, כתיבת מאמר לעיתון נועדה לתת למערכת העיתון את זכות היוצרים לענין פרסום המאמר בעיתון, אך לא, למשל, להוציא לאור ספר ובו אוסף כתביו של העיתונאי העובד.

זה עשוי למשל למנוע מצב שבו התחייבות של היוצר לבלעדיות במסגרת ההקלטה הראשונה תחסום אפשרות להקלטת ביצועים נוספים של היצירה.

את קביעת התמלוגים הראויים מוצע להשאיר למשא ומתן בין הצדדים ובהעדר הסכמה – לבית המשפט. יש לציין כי ההסדר חל ביחס לזכות ההעתקה בלבד ואינו גורע מזכויות אחרות ביחס ליצירה, כמו השמעה פומבית ושידור, זכות מוסרית של היוצר ביצירה, וכו'.

עוד מוצע להסמיך את שר המשפטים לקבוע בתקנות הוראות בדבר דרכי ההודעה לבעל זכות היוצרים, ובדבר קריטריונים לקביעת התמלוגים הראויים.

ההוראות המוצעות מבוססות על ההוראות הקיימות בסעיף 19(2) עד (8) לחוק 1911. הסדרים דומים מקובלים במדינות רבות.

סעיף 33 הכלל הבסיסי, הקבוע גם בסעיפים 5(1), 19(1) לחוק 1911, הוא כי הבעל הראשון של זכות היוצרים הוא היוצר, ובתקליט – המפיק. כלל זה כפוף למספר חריגים המתייחסים ליצירות שנוצרו בעבור אדם אחר, המפורטים בסעיפים 34 עד 36 המוצעים.

35. (א) ביצירה שנוצרה לפי הזמנה, הבעל הראשון של זכות היוצרים בה, כולה או חלקה, יצירות מוזמנות הוא היוצר או המזמין, הכל לפי הכוונה המשתמעת מהזמנת היצירה.
- (ב) ביצירה שהיא דיוקן, או צילום של אירוע משפחתי או של אירוע פרטי אחר, שנוצרה לפי הזמנה, הבעל הראשון של זכות היוצרים בה הוא המזמין.
36. המדינה היא הבעל הראשון של זכות היוצרים ביצירה שנוצרה או שהוזמנה על ידה או על ידי עובד המדינה עקב עבודתו ובמהלכה; לענין זה, "עובד המדינה" – לרבות חייל, שוטר, וכל נושא משרה או בעל תפקיד על פי חיקוק במוסד ממוסדות המדינה.
37. הוראות סעיפים 34 עד 36 יחולו, אלא אם כן הוסכם אחרת.
38. (א) זכות יוצרים ניתנת להעברה בחוזה או על פי דין, ורשאי בעל הזכות לתת לגביה רישיון ייחודי או רישיון שאינו ייחודי.
- (ב) העברת זכות היוצרים או מתן הרישיון, כאמור בסעיף קטן (א), יכול שיהיו לגבי זכות היוצרים במלואה או לגבי חלק ממנה, וניתן להגבילם למקום מסוים, לתקופה מסוימת, או לעשיית פעולה מסוימת ביצירה.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 35** כאשר אדם יוצר יצירה בעבור אדם אחר שהזמין זאת ממנו, הכוונה המשוערת של הצדדים עשויה להיות כי המזמין יקבל, יחד עם היצירה, גם את הזכות הבלעדית להשתמש בה, וזאת בנוגע לכל זכות היוצרים או לחלקה. גם בענין זה, דרך המלך להסדרת הזכויות בין היוצר לבין המזמין היא בהוראות מפורשות בחוזה בין הצדדים. עם זאת, גם בענין זה לא תמיד מודעים הצדדים למשמעות המשפטית של הזמנת יצירה, וכך לעתים לא מקבלת שאלת הבעלות על זכות היוצרים ביטוי מפורש בחוזה בין הצדדים. מוצע על כן, כדי להסיר ספק, לקבוע כי בענין יצירות מוזמנות עשויה הבעלות הראשונה להיקבע גם בהעדר הסכמה מפורשת בכתב, וזאת לפי הכוונה המשתמעת מהזמנת היצירה. מובן כי כלל זה יחול רק אם אין בין הצדדים הסכמה מפורשת לענין הסדרת הזכויות ביצירה (ר' סעיף 37 המוצע).
- עם זאת מוצע, בסעיף קטן (ב), לקבוע כלל ברור יותר לענין הזמנת דיוקן או צילום משפחתי או פרטי, שהוא לטובת מזמין היצירה, וזאת בדומה להוראות סעיף 15(א) לחוק 1911. במקרים אלה, קיים אינטרס נוסף של המזמין, אשר יש להניח כי הצדדים התכוונו לכבד, והוא הזכות לפרטיות.
- סעיף 36** נוכח ההיקף והמגוון של פעילויות המדינה הכרוכות ביצירה, ונוכח האינטרס הציבורי שבאופן אינהרנטי גלום ביצירות שנעשות על ידי עובדי המדינה או בהזמנת המדינה, מוצע לקבוע כי בהעדר הסכמה אחרת בין הצדדים, זכות יוצרים ביצירות כאלה תהיה שייכת למדינה. יש לשים לב כי במקרה כזה, תקופת זכות היוצרים במדינה תהיה קצרה יותר (סעיף 43 המוצע).
- וזאת כדי שתעבור מוקדם יותר לנחלת הכלל. הוראה דומה קבועה בסעיף 18 לחוק 1911.
- מוצע להבהיר כי לענין זה משמעות הביטוי "עובד המדינה" היא מעבר למסגרת הפורמלית של יחסי עבודה דווקא, והיא כוללת גם נושאי משרה שונים שברך כלל אינם נחשבים כ"עובדים" של המדינה, כמו חיילים ושוטרים. יצוין כי לגבי דברי חקיקה, פסקי דין וכיו"ב פרסומים רשמיים מוצע שלא להקנות זכות יוצרים (ר' סעיף 6 המוצע).
- סעיף 37** לפי הדין הקיים הסדרי קביעת הבעל הראשון כפופים להסכמה אחרת. הביטוי "אם אין הסכם הקובע את ההיפך" מופיע בסעיפים 15(א) ו-15(ב) ו-18 לחוק 1911. ברוח זו, מוצע לקבוע בהוראה כללית ומפורשת כי קביעת הבעלות הראשונה של זכות היוצרים בידי מי שאינו היוצר, ניתנת להתנאה חוזית. לפיכך, קביעת הבעל הראשון בפרק זה אינה אלא ברירת מחל, המניחה כי בהעדר הסכמה אחרת – במפורש או במשתמע – זו כוונתם של הצדדים הנוגעים בדבר ביחס לבעלות בזכות היוצרים.
- סעיף 38** זכות יוצרים היא נכס כלכלי לכל דבר, שניתן לעשות בו עסקאות, והוא אף עשוי לעבור בירושה, לעבור לירי נאמן בפשיטת רגל, וכיו"ב העברות על פי דין. בדומה להוראות סעיף 25(2) ו-3 לחוק 1911, מוצע לאפשר העברה מלאה או חלקית של זכות היוצרים, ומתן רישיון בלעדי על כל רכיבי הזכות או על חלקם, באופן שמאפשר פיצול של ניצול היצירה לסוגי שימושים, לתקופות שונות, או למקומות שונים שבהם תנוצל היצירה. כן מוצע להשאיר על כנה את דרישת הכתב בעסקאות להעברת זכות יוצרים ולהענקת רישיון ייחודי.

(ג) חוזה להעברת זכות יוצרים או למתן רישיון ייחודי לגביה, טעון מסמך בכתב.

(ד) בסעיף זה, "רישיון ייחודי" – רישיון המעניק לבעליו זכות ייחודית לעשות פעולה מהפעולות המפורטות בסעיף 11, כפי שנקבע בו, ומגביל את בעל זכות היוצרים מלעשות ומלהרשות לאחר לעשות פעולה כאמור.

פרק ו': תקופת זכות היוצרים

39. זכות יוצרים ביצירה תהא למשך חייו של היוצר וכן 70 שנים לאחר מותו, בכפוף להוראות פרק זה. תקופת זכות יוצרים
40. זכות יוצרים ביצירה משותפת תהא למשך חייו של היוצר האחרון שנותר בחיים, מבין היוצרים במשותף של היצירה, וכן 70 שנים לאחר מותו. תקופת זכות יוצרים ביצירה משותפת
41. לא מופיע על יצירה שמו של אדם כיוצר היצירה ויוצרה אינו ידוע בציבור, או שמופיע עליה שם בדוי של אדם שזהותו אינה ידועה בציבור, תהא זכות יוצרים ביצירה לתקופה של 70 שנים מהמועד שבו פורסמה לראשונה; לא פורסמה היצירה עד תום 70 שנים ממועד יצירתה, תהא זכות היוצרים בה לתקופה של 70 שנים ממועד יצירתה; ואולם אם גילה יוצר היצירה את זהותו לציבור, במהלך תקופת זכות היוצרים כאמור, יחולו הוראות סעיפים 39 או 40, לפי הענין. תקופת זכות יוצרים ביצירה שפורסמה בעילום שם
42. זכות יוצרים בתקליט תהא לתקופה של 50 שנים ממועד יצירתו. תקופת זכות יוצרים בתקליט
43. זכות יוצרים ביצירה שהמדינה היא הבעל הראשון של זכות היוצרים בה לפי הוראות סעיף 36, תהא לתקופה של 50 שנים ממועד יצירתה. תקופת זכות יוצרים ביצירת של המדינה

ד ב ר י ה ס ב ר

ברן, תקופת זכות היוצרים תחושב לפי משך חייו היוצר האחרון שנותר בחיים. הוראה דומה קבועה בסעיף 5(2) לפקודה.

סעיף 41 בהתחשב בכלל הבסיסי המחשב את תקופת הזכות לפי משך חייו היוצר, הרי ביצירות המתפרסמות בעילום שם נוצר קושי לחשב את תקופת זכות היוצרים כל עוד זהות היוצר לא נחשפה, ולכן נקודת הייחוס לחישוב תקופת ההגנה היא מועד פרסום היצירה. הוראה כזו מתחייבת לפי סעיף 7(2) לאמנת ברן, והיא קבועה בסעיף 5(1) לפקודה.

סעיף 42 בשונה מתקופת זכות היוצרים ביצירות אחרות, לגבי תקליט התקופה המקובלת בעולם היא תקופה של 50 שנים ממועד עשייתו. תקופה זו אף מתחייבת לפי סעיף 5(1) להסכם טריפס, והיא קבועה היום בסעיף 19(1) לחוק 1911, ומוצע שלא לשנותה.

סעיף 43 יצירות שהבעל הראשון של זכות היוצרים בהן היא המדינה, הן בדרך כלל יצירות שיש לציבור ענין מיוחד בהן. מוצע על כן לקצר את תקופת זכות היוצרים ביצירות כאמור ולהעמידה על 50 שנים ממועד יצירתה. הוראה דומה מופיעה בסעיף 18 לחוק 1911.

סעיף 39 תקופת זכות היוצרים, בהתאם לנומרה המקובלת במרבית המדינות המפותחות, היא עד 70 שנים לאחר מות היוצר, וזאת בכפוף לחריגים מסוימים המנויים בפרק ו' המוצע. תקופה זו כבר נוהגת בישראל, לפי סעיף 3 לחוק 1911 יחד עם סעיף 5(4) לפקודה. יצוין כי תקופת זכות היוצרים נמדדת לפי משך חייו של היוצר גם אם היוצר אינו בעל זכות היוצרים. חישוב תקופת הזכות צמוד אפוא ליצירה ואינו משתנה גם אם הבעלות על זכות היוצרים עוברת לאחר.

יצוין כי ההצעה מבטאת גם הארכה משמעותית של תקופת זכות היוצרים ביצירות צילום. סעיף 21 לחוק 1911 קובע כי: "התקופה שתהא קיימת בה זכות יוצרים בצילומים היא חמישים שנה מעת עשיית הנגטיבה שממנה נתקבל הצילום במישרין או בעקיפין...". נוכח התפתחות שחלה בענין זה באמנת WCT מוצע להשוות את תקופת ההגנה על יצירות צילום לתקופה הקבועה לכל יצירה אמנותית אחרת, דהיינו חייו היוצר ועוד 70 שנים. הצורך הציבורי המתעורר לעתים להתיר שימוש ביצירות צילום בהיבט התיעודי שלהן, ימצא את ביטויו במסגרת סעיף 19 המוצע שענינו שימוש ההוגן.

סעיף 40 יצירה משותפת מוגדרת בסעיף 1 המוצע כיצירה שבה תרומתם של היוצרים אינה ניתנת להפרדה. ביצירה כזו, בהתאם לסעיף 7bis לאמנת

44. תקופת זכות היוצרים ביצירה תסתיים ב־31 בדצמבר של השנה שבמהלכה אמורה סיום תקופת זכות יוצרים לפקוע הזכות לפי הוראות פרק זה.

45. (א) תקופת זכות היוצרים ביצירה כמפורט להלן לא תהא ארוכה מתקופת זכות היוצרים שיש באותה יצירה בארץ המוצא שלה:

(1) יצירה שפורסמה לראשונה בישראל ובמדינות אחרות בו־זמנית, כאמור בסעיף 2, שיש בה זכות יוצרים רק בשל כך שמתקיים בה התנאי האמור בסעיף 8(א1);

(2) יצירה שיש בה זכות יוצרים מכוח צו לפי סעיף 9, אלא אם כן נקבע אחרת בצו כאמור.

(ב) בסעיף זה –

“ארץ המוצא”, של יצירה –

(1) ביצירה שפורסמה לראשונה במדינה חברה אחת – המדינה החברה;

(2) ביצירה שפורסמה לראשונה, בו־זמנית, במספר מדינות חברות שבהן תקופות שונות של זכות יוצרים – המדינה שבה תקופת זכות היוצרים הקצרה ביותר;

(3) ביצירה שפורסמה לראשונה בו־זמנית במדינה חברה ובמדינה שאינה מדינה חברה – המדינה החברה;

(4) ביצירה שלא פורסמה, או שפורסמה לראשונה במדינה שאינה מדינה חברה בלי שפורסמה בו־זמנית במדינה חברה – המדינה החברה שהיוצר הוא אזרח שלה או שבה נמצא מקום מגוריו הרגיל; ואולם –

(א) ביצירה כאמור שהיא יצירה קולנועית תהא ארץ המוצא, המדינה החברה שבה נמצא מרכז עסקיו של מפיקה או מקום מגוריו הרגיל;

(ב) ביצירה כאמור שהיא יצירה אדריכלית הממוקמת במדינה חברה או שהיא יצירה אמנותית אחרת שהוכללה בבנין או במבנה אחר הממוקמים במדינה חברה, תהא ארץ המוצא, המדינה שבה ממוקמים היצירה האדריכלית, הבנין או המבנה, לפי הענין;

“יצירה” – יצירה כאמור בסעיף 4(א)1;

“מדינה חברה” – מדינה שהיא צד לאמנה שנקבע לגביה צו לפי הוראות סעיף 9.

ד ב ר י ה ס ב ר

הקבועה להן בארץ מוצאן. בחקיקה הקיימת מצוי כלל דומה בצו זכות יוצרים (אמנת ברן), התשי״ג–1953, בצו זכות יוצרים (האמנה העולמית), התשט״ו–1955 ובצו זכות יוצרים (הסכם טריפס), התש״ס–1999. הכללת הוראה זו בחקיקה ראשית תבטיח שגם יצירות שמקורן במדינות אחרות, המוגנות בישראל מכוח “פרסום ראשון” בו זמני בארץ המוצא ובישראל, יהיו כפופות לכלל זה. לגבי יצירות זרות המוגנות בישראל על פי צוויים, התייחסות לתקופת ההגנה נעשית בצוויים עצמם, בהתאם להוראות האמנות השונות.

סעיף 44 כדי ליצור בהירות ואחידות ביחס למועד פקיעת זכות היוצרים ביצירות, מוצע כי כל תקופות ההגנה יימשכו עד ליום 31 בדצמבר. הוראה כזו מתחייבת, ביחס למרבית המקרים, מסעיף 7(5) לאמנת ברן, והיא קבועה בסעיף 3(5) לפקודה.

סעיף 45. הסעיף המוצע מבטא את הכלל המשפטי המכונה “כלל התקופה הקצרה”, הקבוע בסעיף 7(8) לאמנת ברן, לפיו תקופת זכות היוצרים ביצירות ספרותיות ואמנותיות לא תהיה ארוכה מזו

פרק ז': זכות מוסרית

46. (א) ליוצר של יצירה אמנותית, יצירה דרמטית, יצירה מוסיקלית או יצירה ספרותית, למעט תוכנת מחשב, שיש בה זכות יוצרים, תהיה ביחס ליצירתו זכות מוסרית, למשך תקופת זכות היוצרים באותה יצירה.
- הזכות המוסרית – זכות אישית
- (ב) הזכות המוסרית היא אישית ואינה ניתנת להעברה, והיא תעמוד ליוצר אף אם אין לו ביצירה זכות יוצרים או שהעביר את זכות היוצרים ביצירה, כולה או חלקה, לאחר.
- זכות מוסרית מהי 47. זכות מוסרית ביחס ליצירה היא זכות היוצר –
- (1) כי שמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה המקובלים;
- (2) כי לא יוטל פגם ביצירתו ולא ייעשה בה סילוף או שינוי צורה אחר, וכן כי לא תיעשה פעולה פוגענית ביחס לאותה יצירה, והכל אם יש בהם כדי לפגוע בכבודו או בשמו של היוצר.
- הסכמה למעשים וויתור על זכות מוסרית 48. (א) פעולה שנעשתה ביצירה בהסכמת היוצר לא תהווה פגיעה בזכות המוסרית. (ב) היוצר רשאי לוותר על הזכות המוסרית ביצירתו, כולה או חלקה, ובלבד שוויתור כאמור נעשה בכתב.

ד ב ר י ה ס ב ר

והיא תעמוד לו אף לאחר שזכות זו, כולה או מקצתה, הועברה לאחר".

מוצע להבהיר הסדר זה ולחזקו, בדרך של קביעה מפורשת כי הזכות המוסרית היא אישית ואינה ניתנת להעברה. בהקשר זה יודגש, כי הוראות פרק ה' המוצע עוסקות בבעלות ובעסקאות בזכות היוצרים בלבד.

סעיף 47 הזכות המוסרית אותה מוצע לקבוע ביחס ליצירה, בדומה לזכות הקבועה בסעיף 44 לפקודה, היא זכות היוצר כי יצירתו תיוחס לו, וזכות היוצר כי יצירתו לא תסולף באופן הפוגע בכבודו. הזכות המוסרית של היוצר אינה מוחלטת. כך, הזכות כי היצירה תיוחס ליוצרה, כאמור בפסקה (1) המוצעת, מוגבלת להיקף ולמידה המקובלים. הזכות ביחס לסילוף היצירה, כאמור בפסקה (2) המוצעת, מוגבלת לפעולות ביצירה הפוגעות בכבודו או בשמו של היוצר, ותביעות על הפרתה מסויגות בסייג של סבירות, כאמור בסעיף 53(ב) המוצע.

סעיף 48 סעיף 44 לפקודה אינו כולל הוראות מיוחדות בנושא הסכמה למעשים או ויתור על זכות מוסרית. מוצע לקבוע כי מעשה ספציפי שנעשה ביצירה בהסכמת היוצר אינו מהווה הפרה של הזכות המוסרית. בנוסף, היוצר רשאי לוותר על זכות מוסרית ביצירה. ויתור על הזכות המוסרית ביצירה עשוי להתייחס לפעולות בלתי מוגדרות מראש ביצירה, ולפיכך טעון כתב.

סעיף 46 בצד זכות היוצרים ביצירה, שהיא כאמור זכות כלכלית לניצול היצירה, מכירים דיני זכות יוצרים גם בזכות נוספת שיש ביחס ליצירות מקוריות, והיא זכות אישית הנובעת מהקשר האישי המיוחד שבין היוצר ליצירתו. זכות זו המכונה "זכות מוסרית" עוגנה בשנת 1981 בסעיף 44 לפקודה והיא מתחייבת גם לפי סעיף 6bis לאמנת ברן.

לסעיף קטן (א)

סעיף 44 לפקודה אינו מגדיר בצורה מפורשת את סוג היצירות לגביהן יש ליוצר זכות מוסרית. מוצע לקבוע כי הזכות המוסרית תהיה רק ביחס ליצירות אמנותיות, דרמטיות ומוסיקליות, וכן ביחס ליצירות ספרותיות למעט תוכנת מחשב. כמו כן מוציאה הוראה זו מהגנת הזכות המוסרית גם את מפיק התקליט. תוכנות מחשב ותקליטים מוגנים אמנם כיצירות, ואולם לא מתקיימת ביחס אליהם זיקה מיוחדת של היוצר ליצירתו.

הזכות המוסרית קיימת רק ביחס ליצירה שיש בה זכות יוצרים, דהיינו רק ביחס ליצירות שמתקיימים בהם התנאים הקבועים בפרק ב' המוצע, וטרם חלפה לגביהם תקופת זכות היוצרים לפי פרק ו' המוצע. לענין זה יצוין כי באותה מידה שתחולת זכות היוצרים מוגבלת לדרך הביטוי בלבד לפי הוראות סעיף 5 המוצע, כך גם הזכות המוסרית מתייחסת ליצירה עצמה ולפיכך אינה משתרעת על רעיונות ויסודות אחרים בלתי מוגנים שמבוטאים ביצירה.

לסעיף קטן (ב)

סעיף 44(4) לפקודה קובע כי "זכותו של מחבר לפי סעיף זה לא תהיה תלויה בזכותו החומרית באותה יצירה,

פרק ח': הפרה ותרופות

49. העושה ביצירה פעולה מהפעולות המפורטות בסעיף 11, או מרשה לאחר לעשות הפרת זכות יוצרים פעולה כאמור, בלא רשות בעל זכות היוצרים, מפר את זכות היוצרים, אלא אם כן עשיית הפעולה מותרת לפי הוראות פרק ד'.
50. העושה אחת הפעולות המפורטות להלן, בעותק מפר של יצירה, כאשר הוא יודע או עליו לדעת כי העותק מפר, מפר את זכות היוצרים:
- (1) מכירה או השכרה, לרבות הצעה או העמדה למכירה או להשכרה;
 - (2) החזקה למטרה עסקית;
 - (3) הפצה בהיקף מסחרי;
 - (4) הצגה לציבור בדרך מסחרית;
 - (5) יבוא לישראל שלא לשימוש עצמי כהגדרתו בסעיף 129 לפקודת המכס⁴.
51. המרשה לאחר, למטרת רווח, שימוש במקום בידור ציבורי לשם ביצוע פומבי של יצירה, בלא רשות בעל זכות היוצרים, מפר את זכות היוצרים, אלא אם כן לא ידע ולא היה עליו לדעת שהביצוע מהווה הפרה כאמור; לענין זה, "מקום בידור ציבורי" – מקום המשמש למופעי בידור ותרבות, לרבות אולם שמחות, גן אירועים, מסעדה, בית קפה או מועדון.

ד ב ר י ה ס ב ר

כי החזקה של עותק מפר על ידי אדם פרטי אינה נופלת לגדר מקרים אלה.

להבדיל מהפעולה הראשונית של העתקת יצירה, הרי ביחס למסחר בעותקים מפריס תקום אחריות רק אם הפעולות בעותקים המפריס נעשו על ידי אדם שידע או שהיה עליו לדעת כי הם מפריס. מבחינה מעשית, סייג זה משליך בעיקר על סעד הפיצויים. שהרי מעת פניית בעל זכות היוצרים אל הסוחר כבר נודע לו כי העותקים שבידיו מפריס ולכן בדרך כלל יינתן כנגדו צו מניעה ביחס להמשך המסחר. בנוסף, העותקים המפריס עצמם עשויים להיות כפופים להוראות בדבר השמדה והעברת בעלות, כאמור בסעיף 62 המוצע

סעיף 51 בדומה להרחבת האחריות ביחס לעותקים מפריס ובדומה להוראה הקבועה בסעיף (3) לחוק 1911, מוצע להרחיב את האחריות להפרת זכות יוצרים בדרך של ביצוע פומבי, למקרים שבהם אדם מרשה לאדם אחר, למטרת רווח, שימוש במקום בידור ציבורי לצורך ביצוע פומבי של יצירה, כשהוא יודע או שעליו לדעת שביצוע היצירה יפר את זכות היוצרים. באמצעות ההוראה המוצעת תוטל על הבעלים של מקומות בידור אחריות לבדוק ולוודא, לפני שהם מרשים שימוש במקומות שבשליטתם, כי הביצוע הפומבי של יצירות לא יפר זכות יוצרים באותן יצירות. יודגש כי הטלת האחריות העקיפה על מי שהרשה את השימוש במקום, אינה שוללת את האחריות העיקרית ממי שביצע את היצירה בפומבי

סעיף 49 סעיף זה הוא הביטוי האופרטיבי לזכות היוצרים הבלעדית הנתונה בסעיף 11 – עשיית פעולה המהווה חלק מזכות היוצרים, ללא רשות בעל זכות היוצרים, מהווה הפרה. הוראה דומה קבועה בסעיף (1) לחוק 1911.

בנוסף, גם אדם שמתיימר להרשות לאדם אחר לעשות ביצירה פעולה המהווה חלק מזכות היוצרים, מפר את זכות היוצרים כאילו עשה את הפעולה בעצמו. הוראה דומה לענין זה מצויה בסעיף של סעיף (2) לחוק 1911: ולפיה זכות יוצרים היא גם הזכות "...להרשות את עשייתם של המעשים דלעיל..."

סעיף 50 בצד האחריות הישירה לעשיית עותקים של יצירה בלא רשות בעל זכות היוצרים, מטילים דיני זכות יוצרים אחריות גם על מי שעוסק במסחר בעותקים מפריס של יצירה. הצורך בהוראה כזו נובע מכך שלעתים לא ניתן לתבוע את מי שעשה את העותקים, ומכל מקום יש צורך בהפסקת הנזק הנגרם לבעל זכות היוצרים בשל המשך המסחר בעותקים המפריס.

מוצע על כן, בדומה לסעיף (2) לחוק 1911, לפרט את המקרים שבהם פעולות בעותקים מפריס יהיו הפרה של הזכות. בפסקאות (1) עד (5) מנויות פעולות בעותק המפר שיש להן אופי עסקי או שהן בהיקף מסחרי. יצוין

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.

ייצור או החזקה של חפץ מפר

52. המייצר או המחזיק חפץ שייעודו עשיית עותקים של יצירה, כדי שהחפץ ישמש לעשיית עותקים שהוא יודע או עליו לדעת שהם עותקים מפירים של אותה יצירה, מפר את זכות היוצרים.

הפרת זכות מוסרית

53. (א) העושה ביצירה פעולה הפוגעת בזכות המוסרית של היוצר, מפר את הזכות האמורה, אלא אם כן היוצר הסכים לפעולה או ויתר על הזכות האמורה, כאמור בסעיף 48.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), עשיית פעולה ביצירה הפוגעת בזכות המוסרית האמורה בסעיף 47(2) אינה מהווה הפרה של הזכות האמורה, אם הפעולה היתה סבירה בנסיבות הענין.

הפרה עקיפה של זכות מוסרית

54. העושה אחת הפעולות המפורטות להלן בעותק של יצירה, למעט בנין או מבנה אחר, כאשר הוא יודע או עליו לדעת כי יש בעותק משום הפרה של הזכות המוסרית האמורה בסעיף 47(2), מפר את הזכות המוסרית:

- (1) מכירה או השכרה, לרבות הצעה או העמדה למכירה או להשכרה;
- (2) החזקה למטרה עסקית;
- (3) הפצה בהיקף מסחרי;
- (4) הצגה לציבור בדרך מסחרית.

הפרת זכות יוצרים או זכות מוסרית – עוולה אזרחית

55. הפרת זכות יוצרים או זכות מוסרית היא עוולה אזרחית, והוראות פקודת הנוזיקין [נוסח חדש]⁵, יחולו עליה, בשינויים המחויבים ובכפוף להוראות חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 54 מוצע לקבוע הוראה מקבילה להוראת סעיף 53 בדבר הפרה עקיפה של זכות יוצרים, גם לענין עותקים של יצירה שמגלמים פגיעה ביצירה או סילוף שלה, באופן שמהווה הפרה של הזכות המוסרית. כך, תהיה עילת תביעה כנגד מי שסוחר, מחזיק, מפיץ או מציג לציבור, עותקים של יצירה שיש בהם סילוף או פגימה כאמור. להבדיל מההוראה בדבר הפרה עקיפה של זכות היוצרים, כאן לא נכללה הוראה בדבר יבוא, וזאת לנוכח ההבדלים בין שיטות המשפט לענין הזכות המוסרית.

סעיף 55 סעיף 6 לחוק 1911 קובע כי: "אם הופרה זכות יוצרים באיזו יצירה, הרי אם לא נקבעה הוראה אחרת בחוק זה יהא בעל זכות היוצרים זכאי לכל התרופות האזרחיות, בדרך צו מניעה, צו איסור, תביעת דמי נזק, חשבונות, ובכל דרך אחרת, הכל לפי שמקנה או שיקנה החוק בשל הפרת זכות".

המסגרת החוקית הכללית בשאלות של אשם, אחריות, פיצויים וצווי מניעה, מצויה בפקודת הנוזיקין [נוסח חדש]. לפיכך, כדי להשוות את דינה של הפרת זכות יוצרים לדין של עוולות אחרות, מוצע לקבוע כי הוראות פקודת הנוזיקין יחולו גם על הפרת זכות יוצרים, בכפוף להוראות החוק המוצע.

ודגש כי ההפניה לפקודת הנוזיקין אינה גורעת מהאופי הקניני של זכות היוצרים בהיותה זכות בלעדית

סעיף 52 מוצע להטיל על מי שמייצר או מחזיק חפצים המיועדים להפרת זכות יוצרים ביצירה מסוימת, אחריות ישירה להפרת זכות יוצרים באותה יצירה, על כל הכרוך בכך.

בחקיקה הקיימת קבועה הוראה דומה בסעיף 11 לפקודה, בהתייחס לאחריות הפלילית. במישור האזרחי, ההתייחסות לחפצים מפרים היא באמצעות הביטוי "קלישאות" שבסעיף 7 לחוק 1911, המאפשר לבעל זכות היוצרים לתבוע חזקה בחפצים אלה. מוצע להתאים את ההסדר האזרחי להסדר הפלילי.

סעיף 53 סעיף קטן (א) המוצע נועד ליצור את הקשר בין הסעיפים המהותיים לבין סעיפי התרופות. דהיינו, סעיף 47 המוצע קובע את הזכות המוסרית, והסעיף הקטן האמור קובע כי פגיעה בזכות זו היא הפרת הזכות, ומכאן שיחול סעיף 55 המוצע ויתר סעיפי התרופות על הפרה. בסעיף קטן (ב) מוצע להוסיף, לענין הזכות המוסרית לפי סעיף 47(2), סייג לפיו סילוף או פגיעה אחרת ביצירה לא ייחשבו כהפרה אם הם סבירים בנסיבות הענין. סייג זה יאפשר לבית המשפט לאזן בין האינטרסים האישיים של היוצר ביצירתו לבין אינטרסים לגיטימיים אחרים שעשויים להיות ביצירה, כמו האינטרסים הכלכליים של בעל העותק הפיזי של היצירה, אינטרסים ציבוריים, וכו'.

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 10, עמ' 266.

56. (א) תובענה בשל הפרת זכות יוצרים רשאי להגיש בעל זכות היוצרים, ואם ניתן לגביה רישיון ייחודי כהגדרתו בסעיף 38(ד) – גם בעל הרישיון.

(ב) תובע המגיש תובענה כאמור בסעיף קטן (א), יצרף כבעל דין כל אדם שזכאי לתבוע לפי הוראות הסעיף הקטן האמור, ואולם רשאי בית המשפט, לבקשת התובע, לפטור מצירוף בעל דין כאמור.

57. תובענה בשל הפרת זכות מוסרית רשאי להגיש היוצר, ואם נעשתה ההפרה לאחר מותו – קרובי משפחה; לענין זה, "קרוב משפחה" – בן זוג, צאצא, הורה או אח.

58. (א) הופרה זכות יוצרים או זכות מוסרית, רשאי בית המשפט, על פי בקשת התובע, לפסוק לתובע בשל כל הפרה פיצויים ללא הוכחת נזק בסכום שלא יעלה על 100,000 שקלים חדשים.

(ב) בקביעת פיצויים לפי הוראות סעיף קטן (א) רשאי בית המשפט לשקול, בין השאר, שיקולים אלה:

- (1) היקף ההפרה;
- (2) משך הזמן שבו בוצעה ההפרה;
- (3) חומרת ההפרה;
- (4) הנזק הממשי שנגרם לתובע להערכת בית המשפט;
- (5) הרווח שצמח לנתבע בשל ההפרה, להערכת בית המשפט;
- (6) מאפייני פעילותו של הנתבע;
- (7) טיב היחסים שבין הנתבע לתובע.

ד ב ר י ה ס ב ר

של הזכות המוסרית לאחר מותו של היוצר, מוצע לקבוע כי שאיריו של היוצר, והם בלבד, יהיו רשאים להגיש תובענה. בכך ניתן ביטוי נוסף לכך שהזכות המוסרית אינה ניתנת להעברה. לעומת זאת, הפרת זכות מוסרית שהתרחשה לפני מותו של היוצר מקימה זכות תביעה, וזכות זו עשויה לעבור ליורשים כמו כל זכות תביעה אחרת.

סעיף 58 לעתים קרובות, במקרים של הפרת זכות יוצרים, קשה לתובע להוכיח בצורה מדויקת את נזקו, אף שברור כי נגרם נזק. בנוסף, נוכח המאפיינים של זכות היוצרים והקלות הרבה בה היא עלולה להיות מופרת, קיים צורך לפסוק פיצוי שיהיה בו גם משום הרתעה. מתוך שני צרכים אלה מוצע לקבוע סמכות לבית המשפט לפסוק, במקרים המתאימים, פיצויים בלא הוכחת נזק.

סעיף 33 לפקודה, קובע סכום מרבי של 20,000 ש"ח וסכום מוערי של 10,000 ש"ח לכל הפרה, עורר התדיינויות מרובות, ואף נמתחה עליו ביקורת בבית המשפט העליון (ר' למשל ע"א 592/88 שגיא נ' עיזבון ניניו, פ"ד מו(2) 254). קביעת רצפה לפיצוי פוגעת בשיקול הדעת השיפוטי ואינה מתאימה למקרים שבהם הפרת הזכות היא קלה ולא גרמה נזק ממשי. קביעת תקרה של 20,000 ש"ח אינה מתאימה למקרים חמורים יותר.

לעשיית פעולות ביצירה. לשם השוואה, ראו רע"א 6339/97 סלומון נ' רוקר, פ"ד נה(1) 199. יצוין כי בהתאם לסעיף 13(א) לחוק המיטלטלין, התשל"א-1971, חל חוק זה, בשינויים המחויבים, גם על זכויות, ומכאן שהוראותיו עשויות לחול, לפי הענין, גם על זכות יוצרים. לענין הגנת הבעלות והחזקה, קובע סעיף 8 לחוק המיטלטלין, כי יחולו הוראות סעיפים 15 עד 20 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969.

כן מוצע להחיל את הוראות פקודת הנוזקין גם ביחס להפרה של הזכות המוסרית. הוראה דומה לענין זה קיימת בסעיף 4א(3) לפקודה.

סעיף 56 הדין הקיים אינו כולל הוראות ברורות בשאלה מי זכאי להגיש תביעה על הפרת זכות יוצרים, ואמנם שאלה זו התעוררה לפני בתי המשפט מספר פעמים ונותרה בלא הכרעה מפורשת. מוצע להבהיר כי גם בעל רישיון ייחודי רשאי להגיש תביעה על הפרת זכות יוצרים, וכן לחייב את התובע לצרף לתביעה כל מי שרשאי להגיש, אלא אם כן בית המשפט יפטור אותו מחובה זו.

סעיף 57 הזכות המוסרית היא זכות אישית, שאינה ניתנת להעברה, ולכן מובן כי היוצר עצמו הוא שיכול להגיש תובענה בשל הפרתה. ביחס להפרה

- (ג) לענין סעיף זה יראו הפרות המתבצעות במסכת אחת של מעשים, כהפרה אחת.
 (ד) השר רשאי, בצו, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לשנות את הסכום הקבוע בסעיף קטן (א).

- דין וחשבון 59. הוגשה תובעה בשל הפרה של זכות יוצרים או זכות מוסרית, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע, בדרך שקבע השר, במתן דין וחשבון לתובע לגבי פרטי ההפרה.
- מפר תמים 60. הופרה זכות יוצרים או זכות מוסרית, ואולם המפר לא ידע ולא היה עליו לדעת, במועד ההפרה, כי קיימת זכות יוצרים ביצירה, לא יחויב בתשלום פיצויים עקב ההפרה.
- הפרת זכות יוצרים בבנין 61. הוחל בבנייתו של בנין או מבנה אחר, שיש בו, או שתהיה בו לכשיושלם, משום הפרה של זכות יוצרים או זכות מוסרית, לא יהיה התובע זכאי בשל כך לצו המונע את הבניה או לצו הריסה.
- טיפול בעותקים מפריים 62. (א) בית המשפט רשאי להורות בסיום הדיון בתובענה על הפרת זכות יוצרים –
 (1) על השמדת עותקים מפריים, או על עשיית כל פעולה אחרת בהם;
 (2) על העברת הבעלות בעותקים המפריים לידי התובע, אם ביקש זאת, בתמורה לתשלום שוויים כערכם אלמלא הופרה זכות היוצרים או בתמורה לתשלום אחר כפי שיקבע בית המשפט.
 (ב) בעל דין המגיש בקשה לבית המשפט להורות כאמור בסעיף קטן (א) יודיע על כך למשטרת ישראל בדרך שיקבע השר, ובית המשפט לא ידון בבקשה בלי שנתן הזדמנות למשטרת ישראל לטעון את טענותיה.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 61 כאשר מופרת זכות יוצרים במבנה שהוחל בבנייתו, המשמעות של הריסת המבנה או מניעת השלמת בנייתו היא מרחיקת לכת, מבחינת האינטרסים הכלכליים של כל הצדדים המעורבים בהקמת המבנה. במקרים כאלה, מוצע, בדומה להוראה הקבועה בסעיף 9 לחוק 1911, כי בעל זכות היוצרים יסתפק בתרופות הכספיות.

מובן כי ההסדר המוצע אינו גורע מהאיוונים שבפקודת הנוזיקין ובדין הכללי לענין צווי מניעה על הפרת זכות יוצרים ביצירות אחרות.

סעיף 62 סעיף 7 לחוק 1911 קובע הסדר מיוחד לענין עותקים מפריים, ולפיו רואים אותם כרכושו של בעל זכות היוצרים, והוא יכול לתבוע לקבל את החוקה בהם. בנוסף, סעיף 7 לפקודה קובע הסדר של השמדת עותקים בסיום הדיון בתובענה על הפרת זכות יוצרים.

בכל הנוגע להשמדת עותקים מפריים, מוצע להשאיר את ההסדר הקיים. לעומת זאת, הקביעה בחוק 1911 כי הבעלות בעותק מפר היא לתובע עשויה להיות בלתי סבירה, בעיקר כאשר בעותק המפר, כחפץ פיזי, מגולם שווי כלכלי רב יותר מזה הנובע מהפרת הזכות ביצירה (לדוגמה כאשר המדובר בעותק של פסל שיצקו אותו מזהב, שווי הכלכלי של חומר הגלם עשוי לעלות או להשתוות לשווי הכלכלי של היצירה).

מוצע על כן לקבוע הסדר פיצויים בלא הוכחת נזק הקובע תקרה בלבד, בסכום של 100,000 ש"ח, ומשאיר לשיקול דעת בית המשפט את פסיקת הפיצויים עד לסכום זה בעזרת שיקולים מנחים המפורטים בסעיף קטן (ב) המוצע. בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע, בדומה לסעיף 13(ב) לחוק העולות המסחריות, התשנ"ט-1999 (להלן – חוק עולות מסחריות), כי מסכת אחת של מעשי הפרה מהווה הפרה אחת לענין הפיצויים בלא הוכחת נזק.

סעיף 59 סעיף 6(1) לחוק 1911 מונה בין התרופות על הפרת זכות יוצרים גם "חשבונות". מוצע לקבוע הוראה מפורשת בענין זה, ולהסמיך את שר המשפטים לקבוע בתקנות הסדר מפורט בדבר מתן דין וחשבון על הפרת זכות יוצרים. הוראות דומות קבועות בסעיף 15 לחוק העולות המסחריות, ובסעיף 183(ד) לחוק הפטנטים, התשכ"ז-1967.

סעיף 60 ככלל, עולה אורחית על הפרת זכות יוצרים היא מסוג אחריות מוחלטת ואינה טעונה יסוד נפשי של ידיעה אודות ההפרה. חריג לכלל זה נוגע לעצם קיומה של זכות יוצרים. אם אדם סבר בתום לב כי הפעולות שהוא עושה הן ביצירה שההגנה עליה כבר פקעה, או באובייקט שאיננו מהווה יצירה מוגנת בזכות יוצרים, התרופות שייפסקו כנגדו לא יכללו פיצויים, אלא רק צו למניעת המשך השימוש ביצירה. הוראה דומה קבועה בסעיף 8 לחוק 1911.

(ג) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם לענין עותקים מפריים המצויים בידי אדם שלא הפר בעצמו את זכות היוצרים, והכל בכפוף להוראות סעיף 34 לחוק המכר, התשכ"ח-1968⁶.

פרק ט': עונשין

63. (א) העושה אחת מאלה, דינו – מאסר חמש שנים או קנס פי עשרה מן הקנס הקבוע עונשין בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין, התשל"ז-1977⁷ (להלן – חוק העונשין):

(1) עושה עותק מפר של יצירה לשם מסחר בו;

(2) מייבא לישראל עותק מפר של יצירה, לשם מסחר בו.

(ב) העושה אחת מאלה, דינו – מאסר שלוש שנים או קנס פי שבעה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין:

(1) עוסק במכירה, בהשכרה או בהפצה של עותק מפר של יצירה;

(2) מוכר, משכיר או מפיץ עותקים מפריים של יצירה בהיקף מסחרי;

(3) מחזיק עותק מפר של יצירה, לשם מסחר בו.

(ג) המייצר או המחזיק חפץ שייעודו עשיית עותקים של יצירה, כדי לעבור עבירה לפי סעיף קטן (א)1. דינו – מאסר שנה או כפל הקנס האמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין.

(ד) נעברה עבירה לפי סעיף זה בידי תאגיד, דינו – כפל הקנס הקבוע לאותה עבירה.

64. (א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה מהעבירות המפורטות בסעיף 63 (בסעיף זה – עבירה) בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; הפר את חובתו האמורה, דינו – הקנס האמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין.

אחריות נושא משרה בתאגיד

(ב) נעברה עבירה בידי תאגיד או עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא המשרה הפר את חובתו לפי סעיף קטן (א). אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו האמורה.

(ג) בסעיף זה, "נושא משרה" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף, למעט שותף מוגבל, ופקיד האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו בוצעה העבירה.

ד ב ר י ה ס ב ר

בתנאי תקנת השוק, שוב לא יהיה חשוף לתפישת העותק המפר.

סעיפים
63 ו-64
ההוראות העונשיות שבסעיפים 10 עד 13 תוקנו לאחרונה, במסגרת חוק לתיקון פקודת זכות יוצרים (תיקון מס' 8). התשס"ג-2002 (להלן – תיקון התשס"ג), והן מובאות בחוק המוצע בשינויי נוסח, בלא שינוי מהותי.

במסגרת תיקון התשס"ג הושארה על כנה הוראת סעיף 3(1) לפקודה, הקובעת סנקציה פלילית למי ש"גורם לשם תועלתו הפרטית להצגתה ברבים של יצירה שיש בה זכות יוצרים שלא בהסכמתו של בעל זכות היוצרים". הוראה זו, אשר ככל הנראה התייחסה לביצוע פומבי של יצירות, אינה מתאימה למסגרת האכיפה הפלילית ומוצע להשמיטה.

לפיכך, לשם איוון הולם בין זכויות הצדדים, מוצע לקבוע כי העברת הבעלות בעותק המפר לידי התובע אפשרית רק כנגד תשלום שוויו אלמלא ההפרה, או כנגד תשלום אחר כפי שיקבע בית המשפט.

בצד שינוי זה, מוצע לקבוע הוראות לענין עותקים מפריים המצויים בידי צדדים שלישיים שלא הפרו בעצמם את זכות היוצרים, כדי להקנות לתובע עילת תביעה, לענין העותקים המפריים, כנגד אותם צדדים. בצד קביעה מפורשת בדבר האפשרות להשמיד או לתפוס עותקים מפריים בנסיבות כאלה, מוצע להבהיר את היחס בין הפרת זכות יוצרים לבין כללי תקנת השוק בחוק המכר, התשכ"ח-1968, באופן שאדם שרכש עותק מפר

⁶ ס"ח התשכ"ח, עמ' 98.
⁷ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

פרק י': הוראות שונות

65. החזקות המפורטות להלן יחולו בכל הליך משפטי, אזרחי או פלילי, שענינו הפרת זכות יוצרים או זכות מוסרית, אלא אם כן הוכח אחרת:

- (1) מופיע על היצירה בדרך המקובלת שמו של אדם כיוצר היצירה, חזקה היא, שאותו אדם הוא יוצר היצירה; החזקה האמורה בפסקה זו תחול גם לענין שמו הבדוי של אדם, ובלבד שזהותו של בעל השם הבדוי ידועה בציבור;
- (2) לא מופיע על יצירה שמו של אדם כיוצר היצירה ויוצרה אינו ידוע בציבור, או שמופיע עליה שם בדוי של אדם שזהותו אינה ידועה בציבור, חזקה היא כי אדם ששמו מופיע על היצירה בדרך המקובלת כמפרסם היצירה, הוא בעל זכות היוצרים בה;
- (3) מופיע על יצירה קולנועית בדרך המקובלת שמו של אדם כמפיק היצירה, חזקה כי אותו אדם הוא מפיק היצירה.

66. (א) בעל זכות היוצרים ביצירה, שזכותו הופרה או שקיים חשש סביר שתופר, רשאי למסור הודעה בכתב למנהל המכס, שהוא בעל זכות היוצרים ביצירה, ולבקש ממנו לעכב את שחרור הטובין שלטענתו הם עותקים מפירים של היצירה, ולנהוג בהם כטובין שייבואם אסור על פי פקודת המכס.

(ב) ההודעה לפי סעיף קטן (א) תכלול אחד מאלה:

- (1) דוגמה של עותק לא מפר של היצירה שיש למבקש זכות יוצרים בה ושלגביה הוא מודיע על יבוא עותקים מפירים;
 - (2) קטלוג או כל מסמך אחר המאפשר למנהל המכס להשוות בין היצירה לבין העותקים המפירים.
- (ג) בעל זכות היוצרים ימסור למנהל המכס, בהודעה, את הפרטים שלהלן, ככל הידוע לו:

- (1) מספר החבילות העומדות להתקבל;
- (2) ציון מספיק של אמצעי הייבוא או שם האניה, המביאים את העותקים המפירים;
- (3) היום שבו עומדים העותקים המפירים להגיע לישראל.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 66 הוראות הסעיף המוצע, שענין עיכוב בידי המכס של עותקים מפירים, נכללו בפקודה, בסעיף 7ד שבה, במסגרת החוק לתיקון דיני הקניין הרוחני (התאמה להוראות הסכם הטיפוס), התש"ס-1999, נוכח הצטרפות ישראל לארגון הסחר העולמי ועם כניסתו לתוקף של הסכם טריפס. במקביל קבע התיקון האמור הוראות גם בפקודת המכס.

ההוראות מובאות כאן בלא שינוי, פרט לתיקוני נוסח המתחייבים משילוב ההוראות בחוק המוצע.

סעיף 65 ההוראה המוצעת שולבה בפקודה, בסעיף 9 שבה, במסגרת תיקון התשס"ג, והיא מובאת כאן בלא שינויים מהותיים. יצוין כי הביטוי "בעל זכות היוצרים" שמופיע בסעיף 9(1) לפקודה הושמט שכן ההוראות בדבר בעלות מוסדרות בפרק ה' המוצע.

החזקה המופיעה בפסקה (4), הנוגעת לשמו של מפיק יצירה אורקולית, מתחייבת מהוראות סעיף 15 לאמנת ברן.

(ד) בעל זכות היוצרים חייב להמציא למנהל המכס ראיות ראשוניות, וערכות עצמית בסכום שקבע מנהל המכס, כדי לכסות כל הוצאה הקשורה לעיכוב או כדי לפצות על כל נזק שייגרם על ידי העיכוב, אם יתברר שהעיכוב לא היה מוצדק, וכן לשלם כל אגרה שנקבעה לענין זה לפי פקודת המכס.

(ה) הוראות סעיף זה לא יחולו על עותקים מפרים שיובאו לשימוש עצמי כהגדרתו בסעיף 129 לפקודת המכס.

(ו) בסעיף זה, "מנהל המכס" – המנהל כהגדרתו בפקודת המכס.

67. חוק זה יחול גם על המדינה. תחולה על המדינה

68. שר המשפטים ממונה על ביצוע הוראות חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו. ביצוע ותקנות

פרק יא': תיקונים עקיפים

69. דבר המלך על חוק זכות יוצרים, 1911 (הטלתו על ארץ ישראל), 1924* – בטל, וחוק זכות יוצרים, 1911⁹, לא יחול עוד בישראל.

ביטול דבר המלך על חוק זכות יוצרים 1911 (הטלתו על ארץ ישראל)

70. בפקודת זכות יוצרים¹⁰, סעיפים 1 עד 3א ו-13 עד 15 – בטלים.

תיקון פקודת זכות יוצרים

71. (א) בפקודת המכס, בסעיף 200א(א) –

תיקון פקודת המכס

(1) ברישה, במקום "בסעיף 7 לפקודת זכות יוצרים" יבוא "בסעיף 66 לחוק זכות יוצרים, התשס"ה–2005 (להלן – חוק זכות יוצרים)";

(2) בפסקה (1), במקום "ההעתקות" יבוא "העותקים";

(3) בפסקה (3), במקום "סעיף 7 לפקודת זכות יוצרים" יבוא "סעיף 66 לחוק זכות יוצרים".

72. בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב–1982¹¹, בתוספת השניה, בפרט (3) במקום "סעיף 10(ג) ו-(ד) לפקודת זכות יוצרים" יבוא "סעיף 63(ב) לחוק זכות יוצרים, התשס"ה–2005".

תיקון חוק סדר הדין הפלילי

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים 69 ו-70
מוצע לקבוע כי עם תחילת החוק המוצע, ובכפוף כמובן להוראות המעבר, לא יחולו עוד בישראל הוראות חוק 1911, ויבוטלו סעיפים 1 עד 3א ו-13 עד 15 לפקודת זכות יוצרים. מוצע כי סעיפים 3ב עד 3ה לפקודת זכות יוצרים יישארו בשלב זה בתוקפם, עד להסדרת נושא ההעתקה הפרטית בחקיקה נפרדת הנמצאת בשלבי הכנה.

סעיף 67
מוצע לקבוע כי הוראות החוק המוצע יחולו גם על המדינה. מובן כי על הפרת זכות יוצרים יחול הדין הכללי החל על המדינה ביחס לעולות אזרחיות אחרות, בהתאם לחוק הניזקים האזרחיים (אחריות המדינה), התשי"ב–1952.

סעיף 68
מוצע כי שר המשפטים ימונה על ביצוע הוראות החוק המוצע.

סעיפים 76 עד 77
מוצע לתקן מספר חוקים המפנים לענין זכות יוצרים לחוק 1911 ולפקודה, ולהתאימם להוראות החוק המוצע.

⁸ חוקי א"י, כרך ג', עמ' (ע) 2661, (א) 2499

⁹ חוקי א"י, כרך ג', עמ' (ע) 2633, (א) 2475

¹⁰ חוקי א"י, כרך א', עמ' (ע) 369, (א) 389

¹¹ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43

(ג) על פעולה ביצירה שנעשתה לפני יום התחילה לא יחולו הוראות פרק ח' לענין הפרת זכות יוצרים או זכות מוסרית, ותרופות, וימשיכו לחול לגביה, לענין זה, הוראות הדין הקודם; ואולם, פעולה כאמור שאינה מהווה הפרה של זכות יוצרים או זכות מוסרית לפי הוראות חוק זה, לא תהיה לגביה זכות תביעה לפי הוראות הדין הקודם.

(ד) עותק של יצירה שנעשה או שיובא לישראל לפני יום התחילה, יהווה "עותק מפר" לענין חוק זה, אם ערב יום התחילה היווה עותק מפר כהגדרתו בסעיף 10(ה) לפקודת זכות יוצרים כנוסחו ערב יום התחילה.

(ה) הוראות סעיפים 33 עד 37 לא יחולו על יצירה שנוצרה לפני יום התחילה, וימשיכו לחול לגביה לענין זה הוראות הדין הקודם.

(ו) הוראות סעיף 38 לא יחולו על העברת זכות יוצרים שנעשתה לפני יום התחילה או על רישיון שניתן לגבי זכות יוצרים לפני היום האמור, וימשיכו לחול לגביהם לענין זה הוראות הדין הקודם.

(ז) הוראות סעיף 56 לא יחולו על הליכים שהיו תלויים ועומדים ערב יום התחילה וימשיכו לחול על הליכים כאמור, לענין זה, הוראות הדין הקודם.

(ח) זכות יוצרים להשכרה כאמור בסעיף 11(7), ביחס לתוכנת מחשב, לא תחול לגבי עותק של תוכנת מחשב שנרכש לפני יום כ"ג בטבת התש"ס (1 בינואר 2000).

(ט) לענין זהות היוצר של יצירת צילום שנוצרה לפני יום התחילה, ימשיכו לחול הוראות הדין הקודם.

(י) לענין תקליט שנעשה לפני יום התחילה, לא תחול ההגדרה "מפיק" שבסעיף 1, ויראו כמפיק את מי שדינו היה כדין מחבר היצירה לפי סעיף 19(1) לחוק זכות יוצרים, 1911.

ד ב ר י ה ס ב ר

בענין יצירת צילום, סעיף 21 לחוק 1911 קובע כי היוצר הוא מי שהיה "בעל הנגטיבה", ולא בהכרח הצלם. בדומה, סעיף 19 לחוק האמור קובע כי יראו כיוצר התקליט את מי שהיה "בעל הקלישאה המקורית". ביחס לזהות היוצר ביצירות צילום שנוצרו לפני תחילתו של החוק המוצע, ולזהות מפיק התקליט בתקליטים שנעשו במועד כאמור, מוצע להשאיר הוראות אלה של הדין הקודם בתוקפן (סעיפים קטנים ט) ו-י) המוצעים).

יצוין כי לענין עבירות פליליות, יחולו הוראות פרק ב' לחוק העונשין שענינו "תחולת דיני העונשין לפי זמן עשיית העבירה", ולפיכך אין צורך בהוראות מעבר מייוחדות.

החוק המוצע כולל הוראות המטילות אחריות אורחית ואף פלילית בקשר למסחר בעותקים מפירים. בסעיף קטן (ד) מוצע לקבוע הוראות מעבר לענין עותקים כאמור שנעשו או שיובאו לישראל לפני יום תחילתו של החוק המוצע

בסעיף קטן (ז) מוצע לקבוע כי ההוראות הדיוניות המוצעות בענין הגשת תביעה לא יחולו על תביעות שכבר הוגשו לפני תחילת החוק שכן בעלי הדין הסתמכו על הוראות הדין הקיים ופעלו לפיהן.

בענין זכות ההשכרה על תוכנת מחשב, הוראת המעבר הקבועה בסעיף קטן (ח) המוצע נותנת ביטוי להוראת המעבר שנקבעה בחוק לתיקון דיני הקניין הרוחני (התאמה להוראות הסכם טריפט), התש"ס-1999.

נספח לדברי ההסבר

להלן נוסח חוק זכות יוצרים, 1911, דבר מלך על חוק הקופירייט, 1911 (הטלתו על פלשתינה (א"י), 1924 והסעיפים בפקודת זכות יוצרים, שמוצע לבטלם, כנוסחם ערב החוק המוצע:

חוק זכות-יוצרים, 1911¹

חוק הבא לתקן ולאחד את החוק בענין זכות-יוצרים

הוד מלכותו המלך מחוקק בזה, בעצתם ובהסכמתם ובהרשאתם של הלורדים הדתיים והחילוניים ושל נבחרי העם שנתכנסו בפרלמנט הזה, לאמור –

חלק א. זכות-יוצרים בקיסרות

זכויות

זכות יוצרים

1. (1) בהתחשב עם הוראות חוק זה, תהא זכות-היוצרים קיימת במקרים דלקמן בכל חלקי מושבות הוד מלכותו שחל עליהן חוק זה למשך הזמן הנזכר להלן לגבי יצירות ספרותיות, דרמטיות, מוזיקליות ואמנותיות –

(א) ביצירה שיצאה לאור, תהא זכות-היוצרים קיימת אם היצירה יצאה לאור ראשונה בגבולות אותם חלקי המושבות של הוד מלכותו המוגדרים לעיל;
(ב) (אינו חל בישראל).²

אך לגבי יצירות אחרות לא תהא זכות-היוצרים קיימת אלא באותה מידה שההגנה הניתנת עפ"י חוק זה ניתנה לאותן היצירות האחרות עפ"י דברי מלך במועצה בנוגע למושבות בעלות שלטון עצמי שאין חוק זה חל עליהן ובנוגע למדינות נכריות.

(2) לצרכי חוק זה "זכות-יוצרים" פירושה זכות-יחיד להעלות על הבמה את היצירה או חלק ניכר הימנה בצורה של ממש או להעתיקה ואם היצירה היא הרצאה – לקרוא את היצירה או כל חלק ניכר הימנה; אם זו יצירה שלא נתפרסמה – לפרסם את היצירה או כל חלק ניכר הימנה; וכולל המונח את זכות-היחיד –

(א) להוציא לאור, להעתיק, להציג או לפרסם כל תרגום של היצירה;
(ב) אם זו יצירה דרמטית, להפוך אותה לרומן או לכל יצירה אחרת שאינה דרמטית;
(ג) אם היא רומן או יצירה אחרת שאינה דרמטית או אם זו מעשה ידי אמן, להפכה ליצירה דרמטית, אם בדרך הצגה בציבור או בדרך אחרת;
(ד) אם זו יצירה ספרותית, דרמטית או מוזיקלית – לעשות כל תקליט, לוח מנוקב, סרט ראינועי, או כל מכשיר אחר שבאמצעותם אפשר להציג או למסור את היצירה בדרך מיכנית, ולהרשות את עשייתם של המעשים דלעיל.

¹ במקור נקרא חוק הקופירייט, 1911. הביטוי קופירייט, בכל מקום בו הוא נזכר בחוק, הוחלף בביטוי זכות יוצרים בהתאם לסעיף 1 לחוק לתיקון פקודת זכות יוצרים, התשי"ג-1953, ס"ח התשי"ג, עמ' 38 (להלן – תיקון תשי"ג).

² סעיף 3 לתיקון תשי"ג; במקום ההוראה שהופיעה כאן נקבע סעיף 4 לפקודת זכות יוצרים. ר' להלן: S.

(3) לצרכי חוק זה, פרסום – ביחס ליצירה – פירושו הוצאת העתקות ממנה לציבור, ואין הוא כולל הצגת יצירה דרמטית או מוזיקלית בציבור, מסירת הרצאה בציבור, תערוכה ציבורית של יצירה אמנותית או בניית עבודה אדריכלית אמנותית, ואולם הוצאת צילומים ופיתוחים של יצירות-פיסול ויצירות-אדריכלות אמנותיות לא יהא דינה, לצורך הוראה זו, כדין פרסום יצירות אלה.

הפרת זכות יוצרים

2. (1) רואין זכות-יוצרים ביצירה כאילו הופרה ע"י אדם אם שלא בהסכמת בעל זכות- היוצרים הוא עושה מעשה שהזכות היחידה לעשייתו נתונה בחוק זה לבעל זכות-היוצרים: בתנאי המעשים דלקמן לא יהא בהם משום הפרת זכות-יוצרים: –

(i) כל טיפול הוגן ביצירה לשם לימוד עצמי, מחקר, בקורת, סקירה, או תמצית עתונאית;

(ii) כשמחברה של יצירה אמנותית איננו בעל זכות-היוצרים – השימוש על ידו בכל אימום, יציקה, שרטוט-טייטה, תרשים, מודל או סקיצה לנסיון שנעשו על ידו לצורך היצירה, בתנאי שלא יחזור, אגב השימוש, על התבנית העיקרית של היצירה ולא יחקה אותה;

(iii) עשייתם או פרסומם של ציורים, שרטוטים, פיתוחים, או צילומים של יצירת פיסול או מלאכת-אמנות, אם דברים אלה נמצאים באופן קבוע במקום או בבנין ציבורי, או עשייתם או פרסומם של ציורים, שרטוטים, פיתוחים או צילומים (שאינם מסוג שרטוטים או תרשימים אדריכליים) של כל יצירה אדריכלית אמנותית;

(iv) פרסום קטעים מיצירות ספרותיות, שנתפרסמו ושלא נתכוונו בפרסומן לשם שימוש בתי-הספר ואשר קיימות לגביהן זכות-יוצרים, בתוך קובץ שעיקרי הדברים שבו אין עליהם זכות-יוצרים והמכוון באמת ובתמים לשימוש בתי-הספר והמתואר בתור כזה בדף השער שלו ובכל מודעות שנתפרסמו ע"י המו"ל: בתנאי שאותו מו"ל לא יפרסם במשך חמש שנים יותר משני קטעים מיצירותיו של מחבר אחד, וכי יצויין המקור שממנו שאובים הקטעים אלה;

(v) פרסום רשימה בעתון על הרצאה שנמסרה בציבור, חוץ אם נאסרה הרשימה בהודעה כתובה או מודפסת שהודבקה לפני ההרצאה ושתישאר מודבקת למשך ההרצאה במקום בולט על פתח הכניסה הראשית של הבנין שבו ניתנה ההרצאה או סמוך לפתח הכניסה הראשית ואם אין הבנין משמש בית-תפילה לציבור, תודבק ההודעה גם במקום סמוך למרצה; אך שום דבר האמור בפיסקה זו לא יפגע בהוראות פסקה (i) בנוגע לתמציות עתונאיות;

(vi) הקראה פומבית או דקלום פומבי על ידי אדם אחד של קטע שאינו ארוך ביותר משל יצירה שנתפרסמה.

(2) כמו כן רואים זכות-יוצרים ביצירה כאילו הופרה ע"י אדם אם –

(א) הוא מוכר או משכיר או מעמיד או מציע לשכירות בדרך מסחרית; או

(ב) הוא מפזר לצרכי מסחר או במידה שיש בה כדי להזיק לבעל זכות-היוצרים; או

(ג) מציג בתערוכה לפני הציבור בדרך מסחרית; או

(1ג) הוא מחזיק בה; או

(ד) מביא מחו"ל למכירה או לשכירות בכל חלק של מושבות הוד מלכותו שחל עליהם חוק זה,

כל יצירה שלפי ידיעתו היא מפירה זכות-יוצרים או היתה מפירה זכות-יוצרים אילו נעשתה בגבולות אותו החלק של מושבות הוד מלכותו שבו נערכה או הושכרה או הועמדה או הוצעה למכירה או לשכירות או שבו הופצה או שלתוכו הובאה מחו"ל.

(3) כמו כן רואים זכות-יוצרים ביצירה כאילו הופרה אם הרשה אדם לתועלתו הפרטית לתיאטרון או למקום-שעשוע אחר להשתמש ביצירה לשם הצגתה בציבור בלא הסכמת בעל זכות-היוצרים, חוץ אם לא ידע אותו אדם ולא היה לו יסוד נאמן לחשוד שיהא בהצגה משום הפרת זכות-יוצרים.

מועד זכות היוצרים

3. המועד שבו תהא זכות-יוצרים קיימת הוא ימי חייו של המחבר ותקופה של חמשים שנה⁴ לאחר מותו, חוץ אם קבע חוק זה במפורש הוראה אחרת.⁵

רישיונות חובה

4.⁶

זכות בעלות על זכות יוצרים וכד'

5. (1) בהתחשב עם הוראות חוק זה, יהא מחברה של יצירה הבעל הראשון של זכות- היוצרים בה:

בתנאי –

(א) שאם היה זה פיתוח, צילום או תמונה והקלישאה או העתקה מקורית אחרת הוזמנו ע"י אדם אחר והוכנו תמורת דבר-ערך בהתאם לאותה הזמנה, הרי, אם אין הסכם הקובע את ההיפך, יהא האיש שהזמין את הקלישאה או את ההעתקה המקורית האחרת הבעל הראשון של זכות-היוצרים; וכן

(ב) אם היה המחבר עובד אצל אדם אחר עפ"י חוזה שירות או שוליות והיצירה נעשתה תוך כדי עבודתו אצל אותו אדם הרי, באין הסכם הקובע את ההיפך, יהא האדם שהעביד את המחבר הבעל הראשון של זכות-היוצרים, אלא שאם היתה היצירה מאמר או איזה חיבור אחר בעתון, במגזין או במכתב-עת כיוצא בזה, הרי, אם אין הסכם הקובע את ההיפך, יהא דינה של היצירה כאילו שמורה למחבר הזכות למנוע את פרסום היצירה שלא כחלק מעתון, ממגזין ממכתב-עת כיוצא בזה.

³ סעיף קטן זה הוסף באמצעות חוק לתיקון פקודת זכות יוצרים, התשס"ג-2002, ס"ח התשס"ג, עמ' 5.
⁴ ר' להלן התקופות שנקבעו בסעיף 5 לפקודה, כפי שתוקן בחוק לתיקון פקודת זכות יוצרים (מתן תוקף ותיקון מס' 3), התשל"א-1971, ס"ח התשל"א, עמ' 165.
⁵ במקור הופיע בהמשך סעיף זה תנאי לפיו עשרים וחמש שנה לאחר מות המחבר ניתן היה לעשות העתקות של היצירה ללא רשות בעל זכות היוצרים, אך בתמורה לתשלום תמלוגים בשיעור עשרה אחוזים ממחיר ההוצאה לאור. תנאי זה לא חל בישראל, לפי סעיף 3 לתיקון תשי"ג הנ"ל.
⁶ סעיף זה לא חל בישראל, לפי סעיף 3 לתיקון תשי"ג הנ"ל.

(2) יכול בעליה של זכות-יוצרים ביצירה להעביר את זכותו, כלה או מקצתה, אם בדרך כלל או בהגבלות, לממלכה המאוחדת או לכל מושבה בעלת שלטון עצמי או לכל חלק אחר של מושבות הוד מלכותו שחל עליו חוק זה, ואם למשך כל תקופת זכות-היוצרים או לכל חלק ממנה, ויכול הוא ליתן כל טובת-הנאה בזכות עפ"י רישיון, ואולם כל העברה או נתינה כאלה לא יהא כוחן יפה אלא אם כן נעשו בכתב ונחתמו ע"י בעל הזכות שחלו בה ההעברה או הנתינה או ע"י בא-כוחו המורשה כהלכה⁷:

(3) מקום שעפ"י העברה חלקית של זכות-יוצרים נעשה מקבל ההעברה זכאי לכל זכות הכלולה בזכות-היוצרים, הרי לצורך חוק זה יהא דינו של מקבל ההעברה, לגבי הזכות המועברת, ודינו של המעביר לגבי הזכויות שלא הועברו, כדין בעלי זכות-היוצרים והוראות חוק זה יהא להן תוקף בהתאם לכך.

תרופות אזרחיות

תרופות אזרחיות כנגד הפרת זכות יוצרים

6. (1) אם הופרה זכות-יוצרים באיזו יצירה, הרי אם לא נקבעה הוראה אחרת בחוק זה יהא בעל זכות-היוצרים זכאי לכל התרופות האזרחיות, בדרך צו-מניעה, צו-איסור, תביעת דמי נזק, חשבונות, ובכל דרך אחרת, הכל לפי שמקנה או שיקנה החוק בשל הפרת זכות.

(2) ענין הטלת ההוצאות המשפטיות של כל הצדדים בכל מו"מ משפטי בקשר עם הפרת זכות-יוצרים, יהא מסור להכרעת-דעתו המוחלטת של בית המשפט.

(3)⁸

זכויות הבעלים כלפי אנשים שנמצאות ברשותם העתקות מפירות או שהם עוסקים בהן וכו'⁷
7. כל העתקות מפירות של יצירה שקיימת בה זכות-יוצרים או של כל חלק הימנה וכל הקלישאות המשמשות או מכוונות לשמש לשם יצירת העתקות מפירות כאלה, הרי הם בחזקת רכושו של בעל זכות-היוצרים, ולפיכך יכול הוא להגיש משפט כדי לקבל את החזקה בהם או משפט על נטילת רכושו של אחר שלא כדין.

פיטורי מפר תמים מן האחריות לתשלום דמי נזק

8. אם הוגש משפט מחמת הפרת זכות-יוצרים ביצירה, והנתבע טוען שלא ידע מדבר קיומה של זכות-יוצרים ביצירה, לא יהא התובע זכאי לכל תרופה משפטית, פרט לקבלת צו-מניעה או צו-איסור לגבי ההפרה, אם הוכיח הנתבע שבתאריך ההפרה לא ידע ולא היה יסוד נאמן לחשוד שקיימת זכות-יוצרים ביצירה.

הגבלה על תרופות לגבי אדריכלות

9. (1) אם הוחל בבנייתו של בנין או של כל מבנה אחר המפר או שיהא מפר, לכשיושלם, את זכות-היוצרים ביצירה אחרת, לא יהא בעל זכות-היוצרים זכאי לקבל צו-מניעה או צו-איסור למניעת בנייתו של הבנין או המבנה או לקבל צו להריסת הבנין או המבנה.

(2) כל אותן ההוראות האחרות של חוק זה הקובעות שהעתקות מפירות של יצירה הן בחזקת רכושו של בעל זכות-היוצרים או המטילות ענשים תכופים, לא יחולו על כל מקרה שחל עליו סעיף זה.

סעיפים 10 עד 15 אינם חלים בישראל

⁷ בהמשך סעיף זה הופיע תנאי לפיו העברת זכות יוצרים או נתינת טובת הנאה ע"י הבעל לא יהא כוחן יפה כדי להקנות כל זכות ביחס לזכות היוצרים לאחר עבור עשרים וחמש שנה ממות המחבר, והזכות החוזרת הצפויה בגמר התקופה תעבור, למרות כל הסכם הקובע ההיפך, לבאי כוחו האישיים החוקיים כחלק מעזבונו. תנאי זה לא חל בישראל בהתאם לסעיף 3 לתיקון תשי"ג.

⁸ פסקה (3) אינה חלה עוד בישראל, לפי חוק לתיקון פקודת זכות יוצרים, התשס"ג-2002 הנ"ל.

הוראות מיוחדות לענין יצירות ידיעות יצירות משותפות של מחברים

16. (1)⁹

(2) אם היתה היצירה משותפת למחברים אחדים ואחד מהם או כמה מהם אינם ממלאים אחרי התנאים הקבועים בחוק זה להקנת זכות-יוצרים, היא דינה של היצירה לצורך חוק זה כאילו חובר ע"י המחבר האחר או ע"י המחברים האחרים בלבד.¹⁰

(3) לצרכי חוק זה יהא פירושו של הביטוי "יצירה משותפת למחברים אחדים" יצירה שחברה מתוך שיתוף-פעולה של שני מחברים או יותר ושאינן להבחין בה בין חלקו של מחבר אחד לבין חלקו של המחבר האחר.

(4) היו השותפים ביצירה אשה נשואה ובעלה: תהא טובת-ההנאה של האשה הנשואה ביצירה בגדר רכושה המיוחד שלה.

יצירות המתפרסמות לאחר מות מחבריהן

17. (1)¹¹

(2) הבעלות על כתבי יד של מחבר לאחר מותו, כשאותה בעלות נרכשה עפ"י צוואה שנעשתה על ידי המחבר והכתביד הוא של יצירה שלא נתפרסמה או לא הוצגה בציבור או לא הוקראה בציבור, תהא הוכחה לכאורה על היות זכות-היוצרים שייכת לבעל הכתביד.

הוראות לענין דברי פרסום ממשלתיים

18. בלא לפגוע בכל זכויות או בזכויות המיוחדות של הכתרי אם הוכנה או נתפרסמה איזו יצירה ע"י הוד מלכותו או ע"י כל מחלקה ממשלתית או עפ"י הוראתם או בפיקוחם, בין לפני תאריך חוק זה ובין לאחריו, תהא זכות-היוצרים ביצירה שייכת להוד מלכותו, בהתחשב עם כל הסכם שיעשה עם המחבר, ובענין זה תהא זכות-היוצרים קיימת למשך חמישים שנה מעת הפרסום הראשון של היצירה.

הוראות לענין מכשירים מיכניים

19. (1) זכות-יוצרים בתקליטים, בלוחות מנוקבים ובשאר מכשירים שאפשר להעתיק בהם קולות באופן מיכני, תהא קיימת באותו אופן כאילו היו המכשירים האלה יצירות מוזיקליות, אלא שתקופת זכות-היוצרים תימשך חמישים שנה מעת עשיית הקלישאה המקורית שממנה נתקבל המכשיר במישרין או בעקיפין, ומי שהיה בעליה של הקלישאה המקורית בעת היעשותה יהא דינו כמחבר היצירה, ומקום שבעל כזה הוא חברה יהא דינה של החברה, לצרכי חוק זה, כאילו מקום-מושבה נמצא בגבולות מושבותיו של הוד מלכותו שחל עליהם חוק זה, אם קבעה החברה לעצמה מקום-עסקים באותן המושבות.

(2) כל העושה בגבולות מושבותיו של הוד מלכותו שחל עליהן חוק זה, תקליטים, לוחות מנוקבים או מכשירים אחרים שאפשר להעתיק בהם קולות באופן מיכני, לא יהא נחשב כמפר זכות-יוצרים ביצירה מוזיקלית, אם הוכיח –

(א) שמכשירים אלה נעשו קודם לכן ע"י בעל זכות-היוצרים ביצירה או בהסכמתו של בעל זכות-היוצרים, במפורש או מתוך שתיקה; וכי

⁹ פסקה (1) אינה חלה בישראל, לפי סעיף 3 לחיקון תשי"ג.

¹⁰ בהמשך פסקה זו הופיע תנאי לענין תקופת זכות היוצרים. תנאי זה אינו חל בישראל לפי סעיף 3 לחיקון תשי"ג.

¹¹ פסקה (1) אינה חלה בישראל, לפי סעיף 3 לחיקון תשי"ג.

(ב) מסר את ההודעה הקבועה על דבר רצונו לעשות את המכשירים ושילם באופן הקבוע לבעל זכות-היוצרים או לטובתו דמי-זכות בעד כל המכשירים האלה שנמכרו על ידו ושיחושבו בשיעור הנזכר להלן:

– בתנאי –

(i) ששום דבר האמור בהוראה זו אינו בא להרשות כל שינויים או השמטות ביצירה המועתקת, אלא אם כן נעשו קודם לכן ע"י בעל זכות-היוצרים או בהסכמתו, מכשירים להעתקת היצירה באותם השינויים או ההשמטות במפורש או מתוך שתיקה, אלא אם כן היה צורך נכון באותם השינויים או ההשמטות לשם סיגול היצירה אל המכשירים הללו; וכי

(ii) לצורך הוראה זו יהא דינה של יצירה מוזיקלית כאילו היא כוללת מלים ששייכותן כל כך קרובה ליצירה עד שהן חלק מן היצירה גופא, אך לא יהא דינה כאילו היא כוללת מכשיר שאפשר להעתיק בו קולות באופן מיכני.

(3) השיעור שיחושבו בו דמי הזכות הנזכרים לעיל יהא כדלקמן –

(א) לגבי מכשירים הנמכרים תוך שנתיים ימים מתאריך חוק זה ע"י האדם העושה אותם, יהא השיעור שניים וחצי אחוזים למאה;

(ב) לגבי מכשירים הנמכרים כאמור לעיל לאחר תום התקופה האמורה, יהא השיעור חמישה אחוזים למאה,

מן המחיר הקמעוני הרגיל של המכשיר שיחושב באופן הקבוע, אך בתנאי שדמי הזכות בעד אותו מכשיר לא יהיו בשום פנים פחות ממחצית הפנס לכל יצירה מוזיקלית נפרדת שקיימת בה זכות-היוצרים ואשר הועתקה באותו מכשיר, וכשדמי-הזכות שחושבו כאמור לעיל כוללים חלק של פרוטה אנגלית (פרדינג), מחשבין אותו חלק כפרוטה שלמה.

בתנאי שאם באיזה זמן שהוא לאחר תום שבע שנים מתאריך חוק זה יתברר למיניסטרוני המסחר שהשיעור דלעיל שוב אין בו ממידת הצדק, יכול מיניסטרוני המסחר, לאחר עריכת חקירה פומבית, ליתן צו להפחתת השיעור או להגדלתו עד לאותה מידה שתיראה לצודקת לפי המסיבות, ואולם כל צו שניתן כך לא יהא אלא זמני ולא יהא בר-תוקף אלא אם כן קויים ע"י הפרלמנט; ומשניתן קויים צו לתיקון השיעור כאמור לעיל שוב לא ייעשה כל תיקון נוסף באותו שיעור עד שלא תעבורנה ארבע-עשרה שנה מתאריך התיקון האחרון.

(4) אם נעשה כל מכשיר כזה המעתיק שתי יצירות שונות או יותר משתיים שקיימת בהן זכות-היוצרים ובעלי זכות-היוצרים ביצירות אלה הם אנשים שונים, הרי הסכומים שחייבים בהם בתורת דמי-זכות עפ"י סעיף זה יחולקו בין הבעלים השונים של זכות-היוצרים לפי שיעור-חלוקה שיוסכם עליו או, באין הסכם, לפי שיעור-חלוקה שייקבע בבוררות.

(5) אם נעשו מכשירים כאלה שאפשר להציג באמצעותם יצירה מוזיקלית, הרי לצורך סעיף זה ייחשב בעל זכות-היוצרים ביצירה, ביחסו לכל אדם העורך את החקירות הקבועות, כאילו נתן את הסכמתו לעשיית המכשירים האלה אם לא השיב על החקירות הללו במועד הקבוע.

(6) לצרכי סעיף זה יכול מיניסטרוני המסחר להתיקן תקנות הקובעות כל דבר שמותר לקבעו עפ"י סעיף זה, והקובעות את האופן שבו יש למסור הודעות ואת הפרטים שיש למסור באותן הודעות, ואת האופן, המועד ופרקי הזמנים שיש לשלם בהם דמי-זכות, ויכולות תקנות אלה לכלול, לכשמיניסטרוני המסחר יראה צורך בכך, תקנות המחייבות תשלום מראש או כל תקנות אחרות להבטחת תשלום דמי הזכות.

(7) לגבי יצירות מוזיקליות שנתפרסמו לפני תאריך חוק זה, יהא תוקף להוראות דלעיל בהתחשב עם השינויים וההוספות האלה: –

(א) התנאים בנוגע לעשייתו הקודמת של המכשיר ע"י בעל זכות-היוצרים ביצירה או בהסכמתו, במפורש או מתוך שתיקה, וההגבלות בענין השינויים או ההשמטות ביצירה, לא יחולו;

(ב) השיעור של שניים וחצי אחוזים למאה יבוא במקום השיעור של חמישה אחוזים למאה, כשיעור שיש לחשב בו את דמי הזכות, אך אין לשלם כל דמי-זכות בעד מכשירים שנמכרו לפני יום ראשון ביולי, אלא תשע מאות ושלוש-עשרה, אם המכשירים המעתיקים אותה היצירה נעשו כחוק או הועמדו למכירה כחוק בגבולות מושבות הוד מלכותו שחל עליהן חוק זה, לפני יום ראשון ביולי, אלא תשע מאות ועשר;

(ג) למרות כל העברת זכות-היוצרים ביצירה מוזיקלית, שחלה לפני אישור חוק זה, הרי כל הזכויות שמקנה חוק זה בענין עשייתם או הרשאת עשייתם של מכשירים שאפשר להציג באמצעותם את היצירה באופן מיכאני, הדיינה שייכות לבא-כוחו האישי החוקי של המחבר ולא למקבל ההעברה, ודמי-הזכות האמורים לעיל ישולמו למחבר היצירה או לבא-כוחו האישי החוקי;

(ד) תנאי השחרור הכלול בחוק זה לגבי זכויות וטובת-הנאה הנובעים מתוך משפט שהוחל בו לפני תאריך חוק זה או הקשורים בו, לא יפורש כאילו הוא בא להרשות אדם, שעשה מכשירים שאפשר להציג בהם את היצירה באופן מיכאני, למכור מכשירים כאלה, בין שנעשו לפני אישור חוק זה ובין שנעשו לאחר מכן, אלא באותם התנאים הקבועים בסעיף זה;

(ה) היתה היצירה ממין היצירות שמקנים בהן זכות-היוצרים עפ"י דבר מלך במועצה ביחס למדינה נכריה, הרי זכות-היוצרים שהקנוה כך לא תכלול כל זכויות בענין תקליטים, לוחות מנוקבים או מכשירים אחרים שאפשר להציג בהם את היצירה באופן מיכאני, אלא במידה שנקבעה באותו דבר מלך.

(8) למרות כל האמור בחוק זה, הרי אם תקליט, לוח מנוקב או מכשיר אחר שאפשר להעתיק בו קולות באופן מיכאני, נעשו לפני אישור חוק זה, תהא זכות-היוצרים קיימת בהם, החל מתאריך חוק זה, באותו אופן ולאיתה תקופה כאילו היה חוק זה נוהג בתאריך עשיית הקלישאה המקורית שממנה נתקבל המכשיר, במישרין או בעקיפין:

בתנאי –

(I) שהאיש שבתאריך חוק זה הנהו בעל הקלישאה המקורית הזאת הוא יהא הבעל הראשון של זכות-היוצרים הזאת; וכי

(II) שום דבר האמור בהוראה זו לא יפורש כאילו הוא מקנה זכות-היוצרים באותו מכשיר אם היתה בעשייתו משום הפרת זכות-היוצרים במכשיר אחר כדומה לזה, אילו היתה הוראה זו נוהגת בזמן עשיית המכשיר הנזכר לראשונה.

הוראות לענין נאומים מדיניים

20. למרות כל האמור בחוק זה לא יהא בפרסום רשימה בעתון על דבר נאום מדיני שנאמרה באסיפה פומבית משום הפרת זכות-היוצרים באותו נאום.

הוראות לענין צילומים

21. התקופה שתהא קיימת בה זכות-יוצרים בצילומים היא חמישים שנה מעת עשיית הנגיטה שממנה נתקבל הצילום במישרין או בעקיפין, והאיש שהיה בעל הנגיטה בעת עשייתה יהא דינו כמחבר היצירה, ומקום שבעל כזה הוא חברה יהא דינה של החברה, לצרכי חוק זה, כאילו נמצא מקום-מושבה בגבולות מושבותיו של הוד מלכותו שחל עליהן חוק זה, אם קבעה החברה מקום-עסקים באותן המושבות.

הוראות לענין סימני אמצאה הטעונים רישום לפי חוקי שנה ז'
למלכות אדוארד השביעי, פרק 29

22. (1) חוק זה לא יחול על סימני-אמצאה הראויים להירשם עפ"י חוק הפטנטים וסימני האמצאה, 1907, פרט לסימני אמצאה שאם, אמנם, ראויים הם לרישום אינם משמשים ואינם מכוונים לשמש כמודלים או כדוגמאות המוכפלות ע"י פרוצס תעשייתי.

(2) אפשר לקבוע תקנות כלליות עפ"י סעיף שמונים וששה מחוק הפטנטים וסימני-האמצאה, 1907, הקובעות את התנאים שבהם ייחשב סימן-אמצאה כמשמש למטרות האמורות לעיל.

יצירותיהם של מחברים נכבדים המתפרסמות ראשונה בחלקי הדומינונים הבריטיים של הוד מלכותו שחל עליהם חוק זה

23. אם נתברר להוד מלכותו שמדינה נכריה אינה נותנת, ולא התחייבה לתת, הגנה מספקת ליצירותיהם של מחברים בריטיים, יהא מותר להוד מלכותו להורות בדבר מלך במועצה שאותן ההוראות שבחוק זה המקנות זכות-יוצרים ביצירות שנתפרסמו לראשונה במושבות הוד מלכותו שחל עליהן חוק זה, לא תחולנה על יצירות שנתפרסמו לאחר התאריך המפורש בדבר המלך ואשר מחבריהן הם נתיניה או אזרחיה של מדינה נכרית כזאת ואינם גרים במושבות הוד מלכותו, ומשניתנה הוראה כזאת לא תחולנה ההוראות ההן על אותן היצירות.

יצירות קיימות

24. ¹².

הטלת החוק על מושבות בריטיות

סעיפים 25 עד 30.¹³

חלק ג. הוראות נוספות

אין לגרוע מן הזכויות שעפ"י החוק המקובל

31. לא יהא שום אדם זכאי לזכות-יוצרים או לכל זכות כיוצא בזו בכל יצירה ספרותית, דרמטית, מוזיקלית או אמנותית, בין שנתפרסמו ובין שלא נתפרסמו, אלא על פי הוראות החוק הזה או עפ"י כל חוק-שבכתב אחר שיהא נודהג באותה שעה, אך שום דבר האמור בסעיף זה לא יפורש כאילו הוא בא לגרוע מכל זכות או סמכות הבאות למנוע בעד מעילה בנאמנות או באימון.

סעיפים 32-34¹⁴

¹² סעיף זה קבע הוראות מעבר מפורטות לענין כניסת החוק לתוקף בשנת 1911, ולפיכך הושמט מדברי הסבר אלה. הסעיף עדיין חל, עקרונית, על יצירות שהיו קיימות במועד כניסת החוק לתוקף, ואשר עדיין מוגנות בישראל.

¹³ סעיפים אלה אינם רלוונטים לישראל ולכן הושמטו מדברי ההסבר. סעיף 29 אינו חל בישראל לפי סעיף 3 לתקון תשי"ג.

¹⁴ סעיפים אלה אינם רלוונטיים לישראל ולכן הושמטו מדברי ההסבר.

35. (1) בחוק זה יהיו למונחים הבאים הפירושים דלקמן, מלבד אם ענין הכתוב יחייב פירוש אחר –

”יצירה ספרותית” כוללת מפות, תרשימים, תכניות, טבלאות וליקוטים;

”יצירה דרמטית” כוללת כל חיבור לדיקלום, יצירה או שעשוע של מחול בהצגה אילמת, שהסידור התיאטרוני או צורת-המשחק שלו קבועים בכתב או בדרך אחרת, וכל יצירה ראינועית שסידורה או צורת-המשחק שלה או שילוב המאורעות שבה משוים ליצירה אופי מקורי;

”יצירה אמנותית” כוללת עבודות ציור, שרטוט, פיסול ומלאכת-אמנות ומעשי-אמן ארדיכליים ופיתוחים וצילומים;

”יצירת פיסול” כוללת יציקות ומודלים;

”מעשה-אמן ארדיכלי” פירושו כל בנין או מבנה שיש לו אופי או שרטוט אמנותי, ביחס לאותו אופי או שרטוט, או כל מודל לבנין או למבנה כאלה, בתנאי שההגנה הניתנת עפ”י חוק זה תצומצם לאופי או לשרטוט האמנותיים, ולא תחול על פרוצסים או שיטות של בנייה;

”פיתוחים” כוללים כתובות-קעקע, פיתוחי-אבן, חיתוכי-עץ, חיקוקים ושאר יצירות כיוצא בזה, פרט לצילומים;

”צילום” כולל צילומי ליתוגרף וכל יצירה הנעשית ע”י פרוצס הדומה לצילום;

”ראינוע” כולל כל יצירה הנעשית ע”י פרוצס הדומה לצילומי-ראינוע;

”יצירה קיבוצית” פירושה –

(א) אנציקלופדיה, מלון, ספר-שנה או יצירה כדומה לכך;

(ב) עתון, קובץ, מגזין, או מאסף עתי כיוצא בזה; וכן

(ג) כל יצירה הכתובה חלקים-חלקים ע”י מחברים שונים, או שנאספו ונכללו בה יצירות או חלקי-יצירות של מחברים שונים;

”העתקה מפירה”, כשהמדובר הוא בהעתקה של יצירה שקיימת בה זכות-יוצרים, פירושה כל העתקה, לרבות כל חיקוי מתעה, שנעשו או שהובאו מחו”ל בניגוד להוראות חוק זה;

”הצגה” פירושה כל הצגה של יצירה על דרך השמעה וכל הצגת מחזה דרמטי של יצירה על דרך ראייה, לרבות הצגה כזאת באמצעות מכשיר מיכאני;

”מסירת הרצאה” כוללת מסירת הרצאה באמצעות מכשיר מיכאני;

”קלישאה” כוללת כל סטריאוטיפה או כל לוח אחר, אבן, תבנית-אימום, אם-דפוס, מעביר או נגטיבה המשמשים או מכוונים לשמש לטביעתן או לעשייתן של העתקות מכל יצירה, וכל אם-דפוס או מכשיר אחר שעושים בהם או מתכוונים לעשות בהם תקליטים, לוחות מנוקבים או מכשירים אחרים להצגת יצירה על דרך השמעה;

”הרצאה” כוללת נאום, משא וטקס;

"מושבא בעלת שלטון עצמי" פירושה הדומיניון של קנדה, הקומונוולט של אוסטרליה, הדומיניון של ניו־זילנד, הדומיניון של אפריקה הדרומית והדומיניון של ניו־פאונדלנד.

(2) לצרכי חוק זה (פרט לאותם צרכי הפקודה הנוגעים להפרות זכות־יוצרים) לא יהא דינה של יצירה כאילו נתפרסמה או הוצגה בציבור, ולא יהא דינה של הרצאה כאילו הושמעה בציבור, אם הפרסום, ההצגה בציבור או ההשמעה בציבור נעשו בלא הסכמת המחבר או בלא הסכמת מקימי צואתו, מנהלי עזבונו או יורשיו, במפורש או מתוך שתיקה.¹⁵ (3)

(4) בענין יצירה שלא נתפרסמה, הרי אם היה חיבור היצירה נמשך זמן רב מאוד, יהא דינם של תנאי החוק המקנים זכות־יוצרים כאילו מילאו אחריהם אם במשך חלק ניכר של אותו הזמן היה מחבר היצירה נתין בריטי או גר בגבולות מושבותיו של הוד מלכותו שחל עליהן חוק זה.

(5) לצרכי הוראות חוק זה בענין מקום־מגורים, יהא דינו של מחבר כאילו הוא גר בגבולות מושבותיו של הוד מלכותו שחל עליהן חוק זה אם הוא יושב ישיבת־קבע בגבולות אותן המושבות.

ביטול

36.16

השם הקצר והתחלת תקפו של חוק זה

37. (1) חוק זה ייקרא חוק זכות־יוצרים, 1911.

(2) 17.

דבר מלך על חוק הקופירייט, 1911 (הטלתו על פלשתינה (א"י) 1924

הואיל ובחוק הקופירייט, 1911 נקבע בין שאר דברים שהוד מלכותו יכול בדבר מלך במועצה להטיל את החוק הזה על כל ארץ הנתונה לחסותו, וכי משיצא דבר מלך כזה יהא לחוק הזה תוקף, בהתחשב עם הוראות דבר המלך, כאילו היו הארצות שהוטל עליהן החוק הזה חלק ממושבות הוד מלכותו שחל עליהן חוק זה:

הואיל ובתוקף אמנה, שעבוד, מתנה, מנהג, חסד ושאר אמצעים חוקיים, יש להוד מלכותו סמכות ושיפוט בפלשתינה (א"י):

לפיכך נאות הוד מלכותו לצוות, בעצת מועצתו הפרטית ובתוקף הסמכויות המסורות לו לתכלית זו בחוק הקופירייט, 1911 או בחוקים אחרים, ומצויים בזה לאמור: –

1. חוק הקופירייט, 1911 יחול על פלשתינה (א"י), בהתחשב עם השנוי דלקמן: –

בהטלת הוראות הסעיפים 19(7), 19(8) ו־24 מחוק הקופירייט, 1911, על יצירות קיימות, יבוא התאריך של 21 באוקטובר, 1920, במקום תאריך החוק בכל מקום שתאריך זה מופיע באותן ההוראות, ותאריך דבר מלך זה יבוא במקום התאריך 26 ביולי, 1910, המופיע בסעיף 24(1)(ב).

2. דבר מלך זה יקרא דבר המלך על חוק הקופירייט, 1911 (הטלתו על פלשתינה (א"י)), 1924.

¹⁵ אינו חל בישראל לפי סעיף 3 תהיקון תשי"ג.

¹⁶ סעיף זה מבטל חקיקה אנגלית שהיתה בתוקף לפני 1911, ולפיכך הושמט מדברי ההסבר.

¹⁷ פסקה זו קובעת מועד כניסת החוק לתוקף באנגליה ואינה רלוונטית לישראל.

פקודת זכות-יוצרים

השם הקצר

1. פקודה זו תיקרא פקודת זכות-יוצרים.

2. (בוטל).

הגנת תוכנה של מחשב

2א. לענין זכות יוצרים, דין תוכנה של מחשב כדין יצירה ספרותית כמשמעותה בחוק זכות יוצרים, 1911. בפקודה זו, "תוכנה של מחשב" – בין שהיא תכנית מקור ובין שהיא קוד יעד.

העברות:

3. (1) כל העושה ביודעין אחד המעשים דלקמן דינו – מאסר שלוש שנים וקנס פי שבעה מהקנס שנקבע בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין, התשל"ז-1977:

(א)–(ה) (בוטלו)¹⁸;

(ו) גורם לשם תועלתו הפרטית להצגתה ברבים של יצירה שיש בה זכות יוצרים שלא בהסכמתו של בעל זכות היוצרים.

(2) – (6) (בוטלו).

פיצויים ללא הוכחת נזק

3א. לא הוכח הנזק שנגרם בהפרת זכות יוצרים, רשאי בית המשפט, על פי בקשת התובע, לפסוק לו לכל הפרה פיצויים בשיעור שלא יפחת מ-10,000 שקלים חדשים ולא יעלה על 20,000 שקלים חדשים; שר המשפטים, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, רשאי בצו לשנות את השיעורים האמורים.

סעיפים 3ב – 3ה¹⁹

השאלה או השכרה

13. השאלה או השכרה, לצורכי מסחר, של קלטת שבה טבועה יצירה או חלקה המהותי, היא זכות יוצרים כמשמעותה בחוק זכות יוצרים.

השכרת תוכנה של מחשב

13א. השכרה לצורכי מסחר של תוכנה של מחשב היא זכות יוצרים כמשמעותה בחוק זכות יוצרים, 1911, למעט תוכנה של מחשב כשהיא חלק מחפץ אחר שהוא המושכר העיקרי.

תקנות

13א. שר החינוך התרבות והספורט, בהתייעצות עם שר המשפטים, רשאי להתקין תקנות לביצוע פקודה זו.

זכות יוצרים ביצירה שלא נתפרסמה

4. יצירה שלא נתפרסמה, תהא למחברה זכות-יוצרים עליה, אם היה המחבר בזמן חיבורה אזרח ישראל או תושב ישראל.

¹⁸ חוק לתיקון פקודת זכות יוצרים, התשס"ג-2002, הנ"ל.

¹⁹ סעיפים אלה ישארו בתוקפם, ולכן הושמטו מדברי ההסבר – ר' סעיף 70 המוצע.

- 4א. (1) מחבר זכאי ששמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה המקובלים.
- (2) מחבר זכאי שלא ייעשה ביצירתו כל סילוף, פגימה או שינוי אחר, או כל פעולה שיש בה משום הפחתת ערך ביחס לאותה יצירה, העלולה לפגוע בכבודו או בשמו של מחברה.
- (3) פגיעה בזכות לפי סעיף זה היא עוולה אזרחית, והוראות פקודת הנזיקין [נוסח חדש], יחולו עליה.
- (4) זכותו של מחבר לפי סעיף זה לא תהיה תלויה בזכותו החמרית באותה יצירה, והיא תעמוד לו אף לאחר שזכות זו, כולה או מקצתה, הועברה לאחר.
- (5) בתביעה לפי סעיף זה זכאי המחבר לפיצויים בסכום שיקבע בית המשפט לפי נסיבות המקרה, אף אם לא הוכיח נזק ממון; הוראה זו לא תגרע מסמכות אחרת של בית המשפט לפי פרק ה' לפקודת הנזיקין [נוסח חדש].

תקופת ההגנה ליזכור יוצרים

5. (1) זכות-יוצרים על יצירות אנונימיות ופסיבדונימיות תהא מוגנת שבעים שנה מיום פרסומן; אולם אם גילה מחברה של יצירה אנונימית את זהותו תוך התקופה האמורה, או אם הפסיבדונים שנקט בו המחבר אינו מניח מקום לספק בדבר זהותו, תהיה תקופת ההגנה כאמור בסעיף 3 לחוק זכות-יוצרים, 1911, כפי שתואם בפקודה זו.
- (2) לענין יצירה משותפת למחברים אחדים –
- (I) תתחיל התקופה שבה תהיה זכות-יוצרים מוגנת לאחר מותו של מחבר – מיום מותו של המחבר שמת אחרון;
- (II) בכל מקום בפקודה זו ובחוק זכות-יוצרים, 1911, שנזכר יום מותו של מחבר – קרי יום מותו של המחבר שמת אחרון.
- (3) הגנה שלאחר מות מחבר או שלאחר פרסומה של יצירה תחול עם המוות או עם הפרסום, אלא שאת תקופתה לפי החוק יהיו מונים מיום ה-1 בינואר של השנה שלאחר המוות או שלאחר הפרסום.
- (4) על אף האמור בסעיף 3 לחוק זכות-יוצרים, 1911, ובכפוף לאמור מפורשות בהוראות האחרות של אותו חוק, תהא ההגנה לאחר מות המחבר שבעים שנה מהמועד הנקוב בסעיף קטן (3).

הגנת יצירות זרות

6. נחתם כתב-אמנה בין ישראל ובין מדינה אחרת בענין הגנת זכות-יוצרים או שישראל הצטרפה לאמנה בענין זה, רשאי שר המשפטים להורות, בצו שיפורסם ברשומות, כי היצירות שהאמנה מחייבת את הגנתן בישראל יהיו מוגנות על פי ההוראות שבצו. הגנתה של יצירה כאמור לא תהיה יתירה על ההגנה שהיתה ניתנת לאותה יצירה אילו פורסמה לראשונה בישראל – אם פורסמה, או אילו היה מחברה אזרחי ישראלי בזמן שנתחברה – אם לא פורסמה; אך מותר יהיה להורות בצו על הגנה יתירה מזו אם הוסכם על כך באמנה, אבל לא יותר מכפי שהוסכם.

הפרסום הראשון של יצירה

7. (1) יצירה שפורסמה בכמה ארצות תוך שלושים יום מיום שפורסמה לראשונה – יראוה כאילו פורסמה בכולן כאחת.

(2) יצירה שפורסמה בישראל ובארצות אחרות כאחת – יראוה כאילו פורסמה לראשונה בישראל; אולם לא יראו יצירה כאמור כאילו פורסמה בישראל אם היה הפרסום בישראל למראית-עין בלבד.

נושאים שאינם מוגנים

7ב. על אף האמור בסעיף 1 לחוק זכות יוצרים, לא תהא קיימת זכות יוצרים בכל אחד מאלה:

(1) רעיון;

(2) תהליך ושיטת ביצוע;

(3) מושג מתמטי;

(4) עובדה או נתון, כשהם בלבדם;

(5) חדשות היום;

ואולם על דרך הביטוי שלהם תהא קיימת זכות יוצרים.

השמדת נכסים

7ג. בלי לפגוע בהוראות סעיף 7 לחוק זכות יוצרים, 1911, בית המשפט רשאי להורות בסיום הדיון בתובענה על השמדת נכסים אשר הופקו תוך ביצוע הפרת זכות יוצרים או אשר שימשו לביצועה; צד המגיש בקשה להשמדת נכסים יודיע על כך למשטרת ישראל בדרך שיקבע שר המשפטים ובית המשפט לא ידון בבקשה בלי שנתן הזדמנות למשטרה לטעון את טענותיה.

מתן הודעה למנהל המכס

7ד. (א) בעל זכות היוצרים ביצירה, שזכותו הופרה או שקיים חשש סביר שתופר, רשאי למסור הודעה בכתב למנהל המכס, שהוא בעל זכות היוצרים ביצירה, ולבקש ממנו לעכב את שחרור הטובין שלטענתו הם העתקות מפרות של היצירה, ולנהוג בהם כטובין שייבואם אסור על פי פקודת המכס.

(ב) ההודעה לפי סעיף קטן (א) תכלול אחד מאלה:

(1) דוגמה של היצירה המקורית או העתקה לא מפרה שלה שלגביה יש למבקש זכות יוצרים ושלגביה הוא מודיע על ייבוא העתקות מפרות;

(2) קטלוג או כל מסמך אחר המאפשר למנהל המכס להשוות בין היצירה המקורית או העתקה לא מפרה שלה, לבין ההעתקות המפרות.

(ג) בעל זכות היוצרים ימסור למנהל המכס, בהודעה, את הפרטים האלה, ככל הידוע לו:

(1) מספר החבילות העומדות להתקבל;

(2) ציון מספיק של אמצעי הייבוא או שם האניה, המביאים את ההעתקות המפרות;

(3) היום שבו עומדות ההעתקות המפרות להגיע לישראל.

(ד) בעל זכות היוצרים חייב להמציא למנהל המכס ראיות ראשוניות, וערבות עצמית בסכום שקבע מנהל המכס, כדי לכסות כל הוצאה הקשורה לעיכוב או כדי לפצות על כל נזק שייגרם על ידי העיכוב, אם יתברר שהעיכוב לא היה מוצדק, וכן לשלם כל אגרה שנקבעה לענין זה לפי פקודת המכס.

(ה) הוראות סעיף זה לא יחולו על העתקות מפרות שיובאו לשימוש עצמי כהגדרתו בסעיף 129 לפקודת המכס.

שינוי חוק זכות יוצרים 1911 ופירוש מונחים

8. חוק זכות יוצרים, 1911, יהא נקרא לאור השינויים והתוספות שנעשו בו ע"י פקודה זו. כל מונח לפי פקודה זו יפורש לפי המשמעות שיש לו בחוק האמור.

חזקות

9. החזקות המפורטות להלן יחולו בכל הליך משפטי, אזרחי או פלילי, שענינו הפרת זכות יוצרים, אלא אם כן הוכח אחרת:

(1) מופיע על היצירה בדרך המקובלת שמו של אדם כיוצר היצירה, חזקה היא, שאותו אדם הוא יוצר היצירה ובעל זכות היוצרים בה;

(2) החזקה הקבועה בפסקה (1) תחול גם לענין שמו הברזי של אדם, ובלבד שזהותו של בעל השם הברזי ידועה בציבור;

(3) לא מופיע על יצירה שמו של אדם כיוצר היצירה ויוצרה אינו ידוע, או שמופיע עליה שם ברזי של אדם שזהותו אינה ידועה בציבור, חזקה היא כי אדם ששמו מופיע על היצירה בדרך המקובלת כמפרסם היצירה, הוא בעל זכות היוצרים בה.

ייצור ומסחר בעותקים מפריים

10. (א) העושה עותק מפר של יצירה לשם מסחר בו, דינו – מאסר חמש שנים או קנס פי עשרה מן הקנס הקבוע בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין).

(ב) המייבא לישראל עותק מפר של יצירה לשם מסחר בו, דינו – מאסר חמש שנים או קנס פי עשרה מן הקנס הקבוע בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין.

(ג) העוסק במכירה, בהשכרה או בהפצה של עותק מפר של יצירה, או המוכר, המשכיר או המפיץ עותקים מפריים של יצירה בהיקף מסחרי, דינו – מאסר שלוש שנים או קנס פי שבעה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין.

(ד) המחזיק עותק מפר של יצירה לשם מסחר בו, דינו – מאסר שלוש שנים או קנס פי שבעה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין.

(ה) בסעיף זה, "עותק מפר" – כל אחד מאלה:

(1) עותק שנעשה בישראל בלא הרשאת בעל זכות היוצרים באופן שמהווה הפרה של חוק זכות יוצרים, 1911;

(2) עותק שיובא לישראל אשר אילו היה נעשה בישראל, היתה עשייתו מהווה הפרה של חוק זכות יוצרים, 1911; ואולם עותק שנעשה מחוץ לישראל בהרשאת בעל זכות היוצרים במדינה שבה נעשה, לא ייחשב כעותק מפר.

החזקת חפץ מפר

11. המייצר או המחזיק חפץ שייעודו ייצור עותקים של יצירה, כדי לעבור עבירה לפי סעיף 10(א), דינו – מאסר שנה או כפל הקנס האמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין.

כפל קנס לתאגיד

12. נעברה עבירה לפי סעיפים 10 או 11 בידי תאגיד, דינו – כפל הקנס הקבוע לעבירה.

אחריות נושא משרה בתאגיד

13. (א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה מהעבירות המפורטות בסעיפים 10 או 11 (להלן – עבירה) בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; הפר את חובתו האמורה, דינו – הקנס האמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין.

(ב) נעברה עבירה בידי תאגיד או עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא המשרה הפר את חובתו לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו האמורה.

(ג) לענין סעיף זה, "נושא משרה" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף, למעט שותף מוגבל, ופקיד האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו בוצעה העבירה.

החזקה אסורה – עוולה אזרחית

14. סעיף 2(2) לחוק זכות יוצרים, 1911, ייקרא בתוספת פסקה זו, שתבוא אחרי פסקת משנה (ג):
"1ג) הוא מחזיק בה לשם מסחר בה; או".

אי תחולת סעיף 6(3) לחוק זכות יוצרים

15. סעיף 6 לחוק זכות יוצרים, 1911, ייקרא בלא סעיף קטן (3) שבו.